TÄSTÄ ÄITI VAROITTI

Anna Kontula

into pamfletti

into
pamfletti

TÄSTÄ ÄITI VAROITTI

Anna Kontula

Into-pamfletit tarkastelevat maailmaa eri kulmista, arkailematta, mutta puheet perustellen. Ärhäkät puheenvuorot avaavat uusia näkymiä, keskustelevat poliittisista vaihtoehdoista ja luovat suuntaa konkreettisille toimille. Puheenvuorokirjat tallaavat ranskalaisen Le Monde diplomatique -pokkarisarjan avaamaa polkua, rohkeina ja asenteella.

© Anna Kontula

Tuotanto:

into

Into Kustannus
Hämeentie 48, 00500 Helsinki

www.intokustannus.fi

Kustantaja:

LIKE

Like Kustannus
Liisankatu 16 A 9, 00170 Helsinki

www.like.fi

Kansan Sivistystyön Liitto KSL ja Suomen tietokirjailijat ry ovat tukeneet tätä hanketta

Kannen kuva: Karstein Volle
Paino: Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2009
ISBN: 978-952-01-0299-9

Kiitokset ... 5
Johdanto ... 7
Lievä raiskaus ... 17
Lihan hinta ... 27
Lupa koskettaa ... 41
Liian porno feministiksi ... 51
Noidat ... 61
Tunnekoukku ... 71
Väärin himoittu ... 79
Lopuksi ... 89
Viitteet ... 95
Kirjallisuus ... 101

Kiitokset

Syntytapansa vuoksi tämä kirja jättää jälkeensä poikkeuksellisen suuren kiitollisuudenvelan, mutta samasta historiasta johtuen en voi kiittää tärkeimpiä osallisia nimeltä: kiitos kaikille niille naisille, jotka antoivat tekstiini paloja elämästään.

Kiitos myös kaikille muille, jotka ovat lukeneet ja kommentoineet tekstiä sen eri vaiheissa. Erityisen suuren työn ovat tehneet Hanna Nikkanen ja Elina Pekkarinen, kiitos teille siitä. Jaana Airaksista ja Tomi Kuhasta kiitän kirjaprojektin mutkattomasta etenemisestä.

Kirjoitustyötä on tukenut Suomen tietokirjailijat ry.

Johdanto

Minä olen feministi ja feministin tytär. Tässä kirjassa kerron, mitä se tarkoittaa ja miksi omassa ja äitini feminismissä on vissi ero.

Kirjoitan, koska olen huolissani feminismistä. Suurten ikäluokkien tasa-arvopuhe on kastroinut aikanaan niin epäsovinnaisen aatteen tekniseksi viranomaisasiaksi. Äitini liikkeestä on tullut tekoradikaalia styroksifeminismiä, joka kyllä tökittäessä vinkuu ja paukkuu, mutta on kepeää käsitellä ja ilmaa täynnä. Vaarallisinta styroksissa tietenkin on, että se äänieristää – estää meidän muiden naisten huutoa kuulumasta.

Kirjan kertomuksellinen aines perustuu todellisiin tapahtumiin. Seitsemässä esseessä esiintyvä kertoja rakennettiin alun perin seitsemän noin 30-vuotiaan naisen elämästä. Mikään luku ei palaudu vain yhteen kokemukseen eikä mikään kokemus ole yksinomaan omani, mutta jokainen lause on jollekulle tosi. Myöhemmin luetin tekstejä muilla ja sain lisää tarinoita. Niin lopulliseen pamflettiin on kudottu säikeitä 15 naisen kokemuksista. Me kaikki kasvoimme feministien tyttärinä, mutta meistä ei tullut äitiemme kaltaisia.

Esseissä esiintyy myös vanhempia ja muiden kansallisuuksien naisia sekä tietysti koko joukko miehiä. Heitä ei kuitenkaan kuvata yksikön ensimmäisessä persoonassa. Ratkaisun tarkoituksena on korostaa,

että teksti on laadittu nimenomaan kylläisen Suomen nuoren naisen näkökulmasta.

Onko kirjani siis elitismiä? Varmasti. Naisella täytyy olla asiat aika hyvin, jos hänellä on aikaa valittaa feminismin aiheuttamaa turhautumista. Silti etuoikeutettujen naisten kokemat ongelmat voivat sijoittua samalle janalle vähemmän etuoikeutettujen kanssa ja auttaa rakentamaan uusia liittoumia: oikeus vaatia kondomia on polttava kysymys seksuaalisesti aktiiviselle naiselle sekä Suomessa että Intiassa. Kuten myöhemmin kuvaan, missään se ei ole itsestäänselvyys.

Äitiemme feminismi nojaa edelleen 1980-luvulla omaksumiinsa ajattelumalleihin. Osa tuolloin havaituista ongelmista – esimerkiksi naisten alhaisempi koulutustaso ja turvallisen ehkäisyn saavuttamattomuus – on ratkennut. Joissakin kysymyksissä, esimerkiksi kotitöiden tasaisemmassa jakautumisessa, edetään hitaasti mutta edetään kuitenkin. Äitiemme feminismi on päässyt valtionkirkon asemaan: sille on omat tutkimuslaitoksensa, puolueet saavat erityisesti naistoimintaan korvamerkittyä rahoitusta ja jokaisessa virastossa ja keskikokoisessa yrityksessäkin on oltava mietittynä, miten sukupuolten tasa-arvoa heillä edistetään.

Vähin äänin on feminismin agendalta hävinnyt joukko sellaisia ongelmia, joissa edistystä ei näytä tapahtuneen ja joista jo siksi on liian kiusallista puhua.[1] Monet näistä liittyvät seksiin. Siksi tämän kirjan tekstit tarkastelevat feminismiä ennen kaikkea seksin ja seksuaalisuuden näkökulmasta.

Alun perin äitiemme feminismi otti seksin vakavasti, hyvin vakavasti. Itse asiassa juuri se aloitti seksiin liittyvien valtasuhteiden analyysin. Tosin alustavat johtopäätökset olivat joskus kummallisia: vielä vahvasti kristillisen seksuaalimoraalin vaikutuksessa syntyneen ajatuskulun kautta pienistä ja jo valmiiksi marginalisoiduista seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä näytti hetkeksi tulleen naisten vapautumisen keskeinen

este. Erityisesti anglosaksisessa keskustelussa normista poikkeavaan seksuaalisuuteen (naisten välisiä monogaamisia suhteita lukuun ottamatta) heijastettiin kaikki se sukupuolittunut riisto, jota normia noudattavat naiset kokivat. Tekstistä riippuen saivat homot, transihmiset, moniavioiset, fetisistit, seksityöntekijät ja s/m-seksistä viehtyneet kaikki vuorollaan toimia todisteena patriarkaatin perimmäisestä perverssiydestä.

Kiivaimpien tyrskyjen laannuttua ovat jotkin näistä seksin muodoista saaneet äitiemme feminismistä suojasataman. Esimerkiksi samaa sukupuolta olevien parien adoptio-oikeus mielletään nykyään myös feministisenä kamppailuna. Silti seksi on edelleen tulenarka asia, aivan kuin se on ollut ennen feministejä ja tulee todennäköisesti olemaan vielä sittenkin, kun ei feminismiä enää ole.

Kun puhun *feminismistä*, viittaan sillä yleiseen ajatukseen, jonka mukaan ihmisten välillä on sukupuolittunutta eriarvoisuutta, että monessa kohdin altavastaajana ovat naiset ja että sukupuoleen perustuva vallan, resurssien ja mahdollisuuksien epätasainen jakautuminen on jonkinlainen ongelma.[2] *Feminismin toisella aallolla* tarkoitan niitä feminismin suuntauksia, jotka löivät itsensä läpi äitini poliittisessa nuoruudessa ja jotka erottuivat edellisen sukupolven *tasa-arvofeminismistä* muun muassa korostamalla seksiin liittyvää riistoa ja eriarvoisuuden rakenteellisia syitä.

Suomessa toisen aallon feminismeistä elinvoimaisimmaksi nousi Yhdysvalloista tullut *radikaalifeminismi*. Sille seksi on ensisijaisesti sukupuolittuneen väkivallan analyysiä ja sukupuoliero manifestoituu alistavissa seksuaalinormeissa ja -käytännöissä. Vastakkain asettuu kaksi seksin maailmaa: naisten seksuaalisuus ajatellaan helläksi, romanttiseksi ja monogaamiseksi, kun taas (kulttuurisesti hallitsevaan) miehiseen seksuaalisuuteen kuuluu genitaalikeskeisyys, esineellistäminen ja promiskuiteetti.

Tiukimmille radikaalifeministeille kaikki heteroseksuaalinen halu on maskuliinista halua ja uusintaa siten miehen ja naisen välistä alistussuhdetta. Useimmiten mekanismi ilmenee naisen alistamisen erotisointina (esimerkiksi pornografiassa), mutta on siirrettävissä myös samaa sukupuolta olevien suhteisiin (tällöin viitataan usein esimerkiksi *femme/butch-asetelmaan)*. Jokainen akti on poliittinen teko, koska vääränlaisella seksillä tuetaan kaikkia naisia vahingoittavaa sukupuolijärjestystä. Heterosuhteista pidättäytymisen vaatimuksen klassikon mukaan jokaisen feministin tulisi olla ”poliittinen lesbo” eli naisiin identifioituva nainen, joka ei pane miesten kanssa:

Naiselle jokainen penetraatio on hyökkäys, joka heikentää hänen voimiaan ja jäytää itseluottamustaan. Miehelle se taas on vallan ja herruuden akti, ei vain suhteessa johonkin tiettyyn naiseen, vaan naisiin yleensä. Niinpä jokainen penetraatioon suostuva nainen tukee sortajaa pitää miesten luokkaherruutta.[3]

Meillä radikaalifeminismi on kuitenkin sekoittunut perinteisempään tasa-arvofeminismiin, jonka juuret ovat 1900-luvun alun äänioikeus-, siveellisyys- ja raittiusliikkeissä. Nähdäkseni virallinen tasa-arvopolitiikka, keskeiset naisjärjestöt sekä feminismin yleinen imago ovat näiden kahden suuntauksen vaikutuksesta syntynyttä, suhteellisen sovinnaista *valtavirtafeminismiä*. Tämä äitiemme feminismi suhtautuu neutraalisti heteroseksiin, kunhan se perustuu yksiavioisuuteen, tasa-arvoon ja molemminpuoliseen hellyyteen – siis sen omaan seksuaalinormistoon. Valtavirtafeminismin seksi on valkoisen, koulutetun, keski-ikäisen ja perin juurin keskiluokkaisen naisen seksiä.

Seksistä tekee vaarallista ja kiinnostavaa sen paikka kaiken rajalla: psyyken ja yhteisön, biologian ja kulttuurin, tiedostetun ja tiedostamattoman, itsen ja

muiden. Seksuaalisuuden ambivalenssi mahdollistaa luovuuden, löytämisen ja oppimisen. Seksuaalinen kokemus on ovien avaamista uusiin maailmoihin itsen sisällä ja ulkopuolella, epäröintiä ja hämmennystä: mitä seuraavaksi tapahtuu, kuka kumppanini oikein on, kuka minä olen, missä hän loppuu ja minä alan. Vaikka seksuaalisuus voidaan ymmärtää kulttuurisena ilmiönä, seksuaalinen ruokahalu on harvoille puhtaasti tahdon asia.

Koska seksistä puhuminen on kuitenkin hankalaa, on nykyinen valtavirtafeminismi päättänyt unohtaa koko asian. Esimerkiksi *Tulvan* Anne Moilanen kertoi taannoin haastattelussa, että hänen feminisminsä pysähtyy makuuhuoneen ovelle.[4] Seksi kiinnostaa poliittisena kysymyksenä vain silloin, kun kyse on muiden seksuaalisuudesta (köyhien maiden naiset) ja kun se on palautettavissa tuttuun ja turvalliseen patriarkaatti-teoriaan (seksuaalinen väkivalta). Näin seksin poliittisuus ei tule iholle, ei omaan makuuhuoneeseen. Tai jos tulee, siitä ei puhuta.

Edes päätoimittaja Moilanen ei kuitenkaan mahda mitään sille, että sukupuolittunut valta ylittää aina jollakin tapaa makuuhuoneen kynnyksen. Seksi on edelleen keskeisimpiä paikkoja, joissa sukupuolta määritellään ja sen valtasuhteista käydään keskustelua. Yksityinen on poliittista ja siten vallan mielenkiinto seksiin luonnollista. Siksi feminisminkin on puhuttava seksistä, vaikka se hämmentää ja avaa liikkeen sisäisiä jakoja.

Yksittäisen feministin seksuaalista suunnistusta rajaa ainakin kaksi vahvaa teesiä. Yhtäältä feminismi on ajanut naisten oikeutta seksuaaliseen vapauteen ja nautintoon. Vaatimuksen myötä monenlaiset seksuaaliset kokeilut tulivat feministille luvallisiksi. Toisaalta feminismi tuomitsee naiselle patriarkaatissa myönnetyn paikan halun kohteena, jolloin myönnytyksistä tälle esineellistämiselle tulee poliittisesti epäkorrekteja.

Kirjani tarkoituksena on pohtia, miksi muuten niin menestyksekäs ideologia on ollut kykenemätön

musertamaan naisen seksuaalisuuteen liittyvää hyväksikäyttöä. Oletan, että tuloksettomuus johtuu ainakin osittain siitä, että keinot ja tavoitteet valittiin alun alkaen väärin, nojaten seksikäsitykseen, joka tavoitti vain kaistaleen naisten kokemuksista. Sen mukaan feministillä on oikeus ja velvollisuuskin vaatia seksuaalista vapautta, mutta vain feminismin sallimissa rajoissa.

Tämä on minulle henkilökohtainen ongelma naisena, feministinä ja oman sukupolveni kasvattina. Yhtäältä tunnistan hyvin sen patriarkaalisen alistussuhteen, jota feminismi pyrkii muuttamaan. Toisaalta koen, että äitiemme feminismin valitsemasta vastastrategiasta on muodostunut toinen, yhtä lailla seksuaalisuuttani kahlitseva kontrollimekanismi. Feminismi antaa minulle luvan haluta, mutta vain niin kauan kuin haluni ei kohdistu patriarkkaan, ei ilmaise itseään patriarkaalisilla symboleilla eikä hyödynnä patriarkaalisia valtarakenteita – siis pidättäytyy merkittävästä osasta sitä seksin maailmaa, joka patriarkaalisessa yhteiskunnassa on tarjolla. Feministisestä korrektiudesta on tullut pakkopaita, yhtä ahdistava kuin ne normit, joita se aikanaan nousi kyseenalaistamaan.

Kirjoitan kirjaani *kumouksellisen seksiradikaalin* näkökulmasta. Radikaalifeministien tapaan seksiradikaaleja kiinnostaa seksiin liittyvä yhteiskunnallinen kontrolli, mutta he eivät halua luoda uusia hyvän ja pahan seksin kategorioita, vain päästä eroon vanhoista. Pat Califia kirjoittaa, miten seksiradikalismiin kuuluu oleellisesti kapina:

Se merkitsee tietoisuutta siitä, että arkisessa tavassa puhua (tai vaieta) seksistä on jotain epätyydyttävää ja kunniatonta. Se merkitsee kykyä kyseenalaistaa yhteiskunnan taipumus jakaa etuoikeuksia seksuaalimoraalinsa noudattamisesta, mikä käytännössä tekee jokaisesta seksuaalisesta valinnasta moraali-

kysymyksen. Jos uskot, että tämän eriarvoisuuden poistaminen edellyttää valtavaa yhteiskunnallista muutosta, silloin olet seksiradikaali, vaikka sitten laukeaisit mieluiten lähetyssaarnaaja-asennossa ja uskoisit kahteen sukupuoleen.[5]

Lasken kumouksellisen seksiradikalismin osaksi feminismin *kolmatta aaltoa*, jolle on tyypillistä seksin ja seksuaalisuuksien kulttuurisidonnaisuuden korostus, sukupuolen käsitteellä leikittely ja sukupuolen tarkastelu yhteydessä muihin eriarvoistaviin jakoihin. Suomessa kolmannen aallon feminismeistä tunnetuin lienee *queer-feminismi*, joka 1990-luvulta lähtien käänsi huomion sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asemaan. Pitkälti queer-feministien työn ansiosta voin itse keskittyä rauhassa puhumaan miehistä, naisista ja heteroseksuaalisesta halusta, koska näillä käsitteillä puhuu myös kritisoimani valtavirtafeminismi ja koska syventyminen edellyttää aina rajausta.

Kumouksellinen seksiradikalismi ei tarkoita seksuaalisen väkivallan sivuuttamista. Yksilöllisen valinnan kunnioitus ei saa johtaa siihen, että rakenteellinen riisto ja eriarvoisuus jäävät huomaamatta. Seksuaalisessa repressiossa ei nimittäin ole kyse vain siitä, saako länsimainen valkoinen nainen käyttää aniliininpunaista huulipunaa viestittämättä olevansa bimbo. Siinä on kyse raiskauksista, pakkoavioliitoista, oikeudesta ehkäisyyn ja aidsista – siis miljoonien ihmisten hengestä. Seksi voi emansipoida tai traumatisoida, siihen liittyy hyväksikäyttöä ja sen kontrolli on väkevä poliittinen ase.

Ei ole samantekevää, miten ja kenen kanssa paneskelet, sillä se määrittää sosiaalista asemaasi. Seksiaktit ja -suhteet asettuvat hierarkkiseen järjestykseen, jonka huipulla ovat naimisissa olevat heteropariskunnat. Tästä alaspäin yksilön sijoitus määräytyy sen mukaan, montako ideaalin ulottuvuutta hänen seksikäyttäytymisensä toteuttaa tai kyseen-

alaistaa. Esimerkiksi homoseksuaaleista vakiintuneessa parisuhteessa elävät ovat parempia ihmisiä kuin moniavioiset homot, jotka puolestaan sijoittuvat vain hieman trans-ihmisten, sadomasokistien ja seksityöntekijöiden yläpuolelle.

Seksin hyväksyttyihin muotoihin liitetään yleinen arvostus, mielenterveys, laillisuus, yhteiskunnan tuki ja monet taloudelliset edut. Vääränlaiseen seksiin taas kohdistetaan rangaistuksia, kuten marginalisointi, taloudelliset sanktiot sekä sosiaalisen ja fyysisen liikkuvuuden rajoitukset. Ulkoministeri Kanervan erottamisen keväällä 2008 sinetöi tuhatvuotinen myytti, jossa naiset jaetaan seksuaalikäyttäytymisensä perusteella ”huoriin” ja ”madonnoihin”. Vain kunniallisilla naisilla on lupa solmia julkisia suhteita ministerien kanssa.

Vaikka seksuaalinormit ovat koko ajan liikkeessä, kullakin hetkellä vain pieni osa seksin kirjosta arvotetaan poliittisesti korrektiksi. Ideaalin ja ehdottomasti tuomittavan seksin välillä on leveä ei-kenenkään -vyöhyke, jolla käydään jatkuvaa neuvottelua hyväksyttävän rajoista. Vielä jokunen vuosikymmen sitten kiisteltiin siitä, pitäisikö homoseksuaalisuuteen suhtautua rikoksena vai mielenterveysongelmana. Nyt samaa keskustelua käydään prostituutiosta.

Seksiradikalismin taustalla on eetos, että seksin tulisi aina olla vapaaehtoista ja sellaisena kunkin oma asia. Maailma ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen. Kuten myöhemmin pohdin, pakon ja vapaaehtoisuuden välisen rajan vetäminen on hankalaa jo rikoksen tunnusmerkkinä (*Lievä raiskaus*), mutta vielä enemmän silloin, kun pakot liittyvät rakenteelliseen eriarvoisuuteen (*Lihan hinta*). Jos täysivaltaisuuden edellytyksenä pidetään täysi-ikäisyyttä, avoimeksi jää myös, miten lasten ja nuorten seksuaalinen vapaus määritellään (*Lupa koskettaa*). Entä miten feminismin tulisi suhtautua naisiin, jotka luopuvat mieluummin feminismistä kuin piikkikoroistaan (*Liian porno feministiksi*)? Pohdin myös, miten sek-

suaalinen ulottuvuus voi lisätä (*Noidat*) tai rajata (*Tunnekoukku*) naisen elämänhallintaa ja miten alun perin naisen seksuaalisen kontrollin poistamiseen tähdännyt liike on paikoin johtanut vanhaan kontrolliin uusilla ehdoilla (*Väärin himoittu*).

Lievä raiskaus

Raiskaus on seikkaperäinen poliittinen ohjelma: kapitalismi pähkinänkuoressa, karkeaa ja suoraa vallankäyttöä. Se asettaa ylivaltiaan ja järjestää pelisäännöt siten että tämä voi käyttää valtaansa rajoituksetta, varastaa, riuhtoa, kiristää ja pakottaa.[6]

Miksi lähdin hänen mukaansa? Ehkä olin ihastunut, mieheen, hänen asemaansa, hetkeen tai itse ihastumiseen. Ehkä minulla vain oli tylsää. Ainakin olin kiitollisuudenvelassa, sillä politiikassa nuoret yleensä ovat jollakin tapaa velkasuhteessa vanhempiin polviin. Ehkä halusin antaa vastalahjan.

Näin siinä kävi: Iloisen illan päätteeksi iloinen toveriseksi tuntui hyvältä idealta. Otin siis kutsun vastaan ja tuota pikaa riisuinkin jo rintaliivejäni, riittävän hitaasti, jotta hänellä olisi mistä myöhemmin fantasioida. En nähnyt siinä mitään ongelmaa, sillä mies oli ennalta tuttu ja minulla laukussani korkkaamaton kumipaketti.

Seksi oli sellaista kuin saattoi odottaakin, peruskivaa lakanoissa peuhaamista. On aina erityisellä tavalla palkitsevaa ottaa suihin mieheltä, jolla on siihen mahdollisuus ilmeisen harvoin. Hän oli klitoriksen kanssa taitamaton, mutta muuten huomaavainen ja liikuttavan innostunut.[7]

Jossain kohtaa viritys kuitenkin särkyi neuvotteluihin turvaseksistä. Minä tietysti edellytin sitä (tässä

vaiheessa en kuitenkaan vielä erityisen ärtyisästi, sillä tilanne ei ollut ainutkertainen enkä halunnut pilata tunnelmaa). Mies poti pahaa kondomikammoa. Hän tuskitteli, ettei mitenkään voinut saada orgasmia sen kanssa.

Ehdotin kompromissina runkkausta, riisuin kumin ja puristin penikselle liukuvoidehelmen. Elin oli keskivertoa pienempi, mutta myös kovempi – muistan miettineeni iltapäivälehtien tuulettamaa Viagra-ilmiötä, sillä tiesin, että lääkkeen yhdistäminen alkoholiin saattoi johtaa laukeamisvaikeuksiin. Mies paloi käsissäni. Hän tökki ilmaa, reisiäni ja lakanoita ja vakuutti olevansa aivan terve. Hän huohotti ja rukoili korvaani lupaa tulla sisään, ja minä kielsin, yhä uudestaan.

Lopulta lopetin hyväilyn. Aloin hermostua mankumiseen ja miettiä kotiin lähtöä. Pidin kumppanistani koko ajan vähemmän.

Turvaseksi ei ole yhdentekevä juttu. Esimerkiksi kumia vierastavassa Etelä-Afrikassa HI-virus leviää edelleen 1 700 tartunnan päivävauhdilla. Suurin osa sen saaneista on nuoria naisia, sillä vaginayhdynnässä riski on naiselle suurempi. Osittain tartuntaluvut ovat sidoksissa noin miljoonaan vuosittaiseen raiskaukseen, mutta kyse on myös naisten heikosta neuvotteluasemasta seksisuhteissaan: jos nainen vaatii kondomia, hän samalla viestittää olevansa moniavioinen, siis huora.

Suomessa ja ehkä erityisesti näiden naimisissa olevien keski-ikäisten miesten kanssa HIV-riski on tietysti eri luokkaa. Muita sukupuolitauteja kuitenkin löytyy, eikä läheisistään välittävä ihminen niitä ehdoin tahdoin maailmalta hanki. Ei tullut mieleenkään tehdä poikkeusta, ja niinpä ilmoitin tämän riittävän tältä erää, hyvää illan jatkoa.

Yhtäkkiä hän oli kaatanut minut ja tullut sisääni. Koetin kierähtää irti ja hätäännyin, kun tajusin miehen ruumiinpainon estävän liikkumiseni. Tilanne oli

vieraudessaan absurdi; tätä en ollut osannut odottaa eikä minulla ollut tähän valmista toimintamallia. Hetken paniikkipyristelyn jälkeen onnistuin lopulta luiskahtamaan hänen altaan. Vahinko oli kuitenkin jo tapahtunut.

Me 1970-luvulla syntyneet osuimme seksivalistususkon huippuvuosiin. Teini-iässä tiesimme lisääntymisbiologiasta enemmän kuin esiäitimme koskaan, me olimme seksin konkareita jo ennen ensimmäistä suudelmaa. Terveystiedon tunnilla Raisa Cacciatore marssi luokkaan tekopeniksen, -vaginan ja kondomipinon kanssa. Opimme, että seksi on hieno asia ja itsetyydytys terveellistä. Saimme tietää, että lyhytaikaisissa suhteissa on viisasta käyttää kondomia, sillä muut ehkäisymenetelmät eivät suojaa sukupuolitaudeilta.

Koulussa meille myös painotettiin naisen oikeutta asettaa rajansa, että mihinkään sellaiseen ei pitäisi suostua, joka tuntuu pahalta. Kukaan ei kuitenkaan kertonut, mitä sitten tehdään, kun kumppani ei kuuntelekaan kieltoani. Ei opettaja myöskään maininnut, että tosiasialliset mahdollisuudet hakea loukkauksista jälkikäteen hyvitystä ovat äärimmäisen heikot. Loppupeleissä minua suojaavat vain yleiset käytösnormit ja oma intuitio.

Keräsin vaatteet ja lähdin, hengästyneen miehen sen kummemmin estelemättä. Hän ei ollut aggressiivinen. Ei hän mitenkään erityisesti halunnut minua vahingoittaa, ottipahan vain sen, minkä katsoi itselleen kuuluvan. Olin hänelle oikkuileva lapsi, jota aikuisen on toisinaan pakotettava, fyysisestikin. Hän ei aivan ilmeisesti edes ymmärtänyt, mistä sillä tavalla hermostuin. Ei pahoitellut tai pyytänyt anteeksi.

Taksissa mietin, mitä nyt pitäisi tehdä. Voisinko tehdä rikosilmoituksen? Juttu vuotaisi varmasti lehtiin. Minua epäiltäisiin tunnetun poliitikon mustamaalauksesta. Löytäisin itseni selittelemästä toimittajille, mitä tein vieraan miehen hotellihuoneessa

keskellä yötä. Puolueessa kukaan ei sanoisi sitä suoraan, mutta yleisesti oltaisiin sitä mieltä, että tuollaiset hutsut joutuvat aina lopulta vaikeuksiin ja vahingoittavat sotkuillaan yhteistä asiaa.

Sitten tulisi oikeuden vapauttava päätös, sillä vaikka yhdyntä kyettäisiin todistamaan, sen vastentahtoisuutta ei. Päätin mennä nukkumaan ja unohtaa koko asian. Paska säkä, mutta tekevälle sattuu. Olisi tässä voinut huonomminkin käydä.

Epävarmuuttani lisäsi se, että minun oli vaikeaa mieltää kokemaani raiskaukseksi. Vaikka ulkoiset tunnusmerkit täyttyivät, en tuntenut kuten oletin raiskauksen uhrien tuntevan: en voinut pahoin, en menettänyt halujani eikä minua hävettänyt palata kotiin raiskattuna vailla sen suurempia ruhjeita. Feministin tyttärenä tiesin, että oikea raiskaus on vakavaa väkivaltaa ja traumatisoi uhrin niin pahoin, ettei entiseen elämään ole paluuta. Jollain tasolla hyväksyin myös ikivanhan patriarkaalisen oletuksen, jonka mukaan ainoa oikea tapa tulla raiskatuksi on taistella viimeiseen asti ja mieluummin kuolla kuin antautua. Raiskaukseni jäi jotenkin vajaaksi, koska selvisin siitä sopimattoman vähäisillä vaurioilla.

Myöhemmin yöllä muutin mieleni. Olin miehelle vihainen enkä kestänyt ajatella itseäni siinä raiskattujen enemmistössä, joka ei koskaan päädy rikostilastoihin. Minun kuului tehdä ilmoitus, sillä niin järjestelmä toimii. Niin feministit tekevät.

Terveyskeskuksessa itkinkin sitten vähän. Makasin alasti ja auki gynekologin pöydällä, lääkäri naksi häpykarvojani näyteputkeen ja poliisit koettivat häveliäästi katsella muualle. Kirkkaat loisteputket valaisivat armottomasti tilanteen surkeutta. (Ainoa positiivinen asia oli, että raiskaajani joutuisi alistumaan samaan.)

Suomessa raiskauksista tehdään vuosittain kuutisensataa ilmoitusta, vaikka pelkästään aikuisia naisia arvioidaan raiskattavan 15 000 vuosittain. Vain viidennes poliisin tietoon tulleista tapauksista päätyy

oikeuteen saakka: osassa tekijä jää selvittämättä, syyttäjät epäilevät näytön riittävyyttä tai asianomistajat vetävät jutun pois.

Pikaisella laskutoimituksella voidaan siis arvioida, että noin kahdeksassa tapauksessa tuhannesta raiskaaja joutuu teostaan syytetyksi – ja tässä luvussa ei ole mukana raiskauksia, joissa uhrina on lapsi tai mies. Näin siis maassa, jossa seksuaalinen koskemattomuus on toteutunut paremmin kuin ehkä missään muualla…

Tiedetään, että seuraamuksien alhainen todennäköisyys ainakin jossain määrin lisää raiskauksia. Seksipalveluja myyviin naisiin kohdistuva väkivalta on monissa maissa yleistä yksinkertaisesti siksi, ettei asiaa pidetä ongelmana. Esimerkiksi Kambodžassa yli 95 prosenttia prostituoiduista on raiskattu viimeisen vuoden kuluessa. Suomessa taas uhriksi joutuu yleensä ulkomaalainen prostituoitu, sillä käännytyksen tai karkotuksen pelossa hän ei voi hakea apua. Tämän tietävät myös väkivaltaiset asiakkaat. Ja kun kiinnijäämisriski on riittävän alhainen, edes kaltaiseni valkoinen keskiluokkainen nainen ei ole turvassa, ei edes maineellaan elävän poliitikon seurassa.

Raiskauksia on lain mukaan kolmen asteisia: törkeä raiskaus, raiskaus ja sukupuoliyhteyteen pakottaminen. Näistä viimeinen on siis hieman vähemmän kuin raiskaus ja alun perin sen nimikkeeksi suunniteltiinkin ”lievää raiskausta”. Vaikka varmaa tietoa ei ole kellään, arvellaan, että sukupuoliyhteyteen pakottamisen tunnusmerkit täyttäviä raiskauksia tehdään huomattavasti muita enemmän. Nämä ovat juuri niitä raiskauksia, joissa rikos täyttyy lain kirjaimessa muttei ihmisten mielissä.

Toisin kuin oikeat raiskaukset, sukupuoliyhteyteen pakottaminen on asianomistajarikos. Se tarkoittaa, että jos en nimenomaisesti vaadi, syytettä ei nosteta, vaikka poliisin esitutkinta osoittaisi rikoksen tapahtuneeksi. Jotta pakottaminen täyttäisi edes tavallisen

raiskauksen kriteerit, on siihen yleensä liityttävä (todistettavasti) fyysistä väkivaltaa.

Vähän yllättäen myös ympäristöni tulkitsi vakavien traumareaktioiden puuttumisen niin, että kyseessä täytyi olla korkeintaan raiskauksen puolikas. Feministiäitini muistutti, että olin ottanut tietoisen riskin, katsonut kortin ja hävinnyt. Valitettavaa, mutta kaikki tekevät toisinaan virhearvioita. Silti seuraavana päivänä on noustava sängystä, tehtävä lapsille aamiaista ja jatkettava elämää. Olisi ehkä parempi unohtaa koko juttu.

Kun oikeusperiaatteemme luotiin, ei seksuaalisen häirinnän käsitettä edes tunnettu ja raiskaus oli kajoamista toisen miehen omaisuuteen. Seksuaalirikoksen todistamiseen länsimaisen oikeuskäytännön mukaisesti liittyy siksi ylivoimaisia haasteita. Useimmiten rikos tapahtuu yksityisessä tilassa, tuttavien kesken ja väkivallan merkkejä jättämättä. Seksissä väkivallan ja hyväilyn välinen ero määrittyy vapaaehtoisuuden kautta, eikä hyväksyttävää ja tuomittavaa tekoa voi yksiselitteisesti kirjata lakiin. Lisäksi suomalaisessa seksuaalikulttuurissa suostumus ilmaistaan usein sanattomasti, mikä vaikeuttaa entisestään rikoksen tunnistamista muihin rikoksiin soveltuvilla kriteereillä.

Valtavirtafeminismin osalta ongelmana on, että seksuaalisen väkivallan vastustamisen nimissä se uusintaa sukupuolten vastakkainasettelua, joka ei palaudu todellisuuteen eikä siksi löydä toimivia ratkaisuja. Suurimmassa osassa tilastoja ja lähes kaikessa keskustelussa raiskaus on yhtä kuin tunkeutuminen peniksellä vaginaan naisen vastustelusta välittämättä. Me siis puhumme raiskauksesta ensisijaisesti vaginayhdyntänä, vaikka tiedossa on runsaasti tapauksia, joissa ruumiin raja ylitetään esimerkiksi suun tai peräaukon kautta.[8] Paradigma demonisoi toisen sukupuolen ja samalla uusintaa yhdyntäkeskeistä seksikäsitystä, vaikka raiskata voi vaikka tuorekurkulla. Siitä myös vedetään implisiittisesti johtopäätös, että

raiskausta lievemmässä häirinnässäkin mies on tekijä ja nainen uhri.

Joitakin viikkoja myöhemmin poliisi soitti ja pyysi kuulemaan tutkinnan tuloksia. Hän arveli, että oikea rikosnimike oli sukupuoliyhteyteen pakottaminen. Voisi sitä raiskauksenakin koittaa eteenpäin, mutta todennäköisesti tunnusmerkit eivät täyttyisi. Kummassakin vaihtoehdossa sanojeni tueksi oli mahdotonta kerätä pätevää näyttöä: kukaan ei ollut nähnyt tapausta, eikä minussa näkynyt sellaisia väkivallan merkkejä, jotka eivät menisi vähän rajumman panon piikkiin. Oikeusprosessi ei todennäköisesti päättyisi hyvin, ja kun kyse on julkisuuden ihmisistä, seuraukset voivat olla arvaamattomia… Tämä olisi ehkä syytä jättää tähän, vai mitä itse ajattelin?

Kaikki ovat varmaankin yhtä mieltä, että seksuaalista väkivaltaa esiintyy ja että toisen seksuaalisen koskemattomuuden loukkaaminen on väärin. Silti laki ei toimi. Mikäli raiskaus päätyy oikeusjärjestelmän rattaisiin tai ylipäätään julkisuuteen, raiskaaja saattaa joutua kärsimään, mutta uhria rangaistaan varmasti. Seksiin liittyvän stigman vuoksi sosiaaliset kustannukset jutun esille nostamisesta ovat seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneelle kohtuuttomat.

Ilmoitin, etten vaadi syytteen nostamista. Juttu päättyi siihen ja esitutkintamateriaali julistettiin salaiseksi.

Kenen tuomiota pelkäsin? Nyt jälkeenpäin ajattelen, että vaikenin nimenomaan toisten naisten vuoksi. Kaikki yhteisössäni tiesivät, että olen seksuaalisesti aktiivinen – siis ”maineeltani kyseenalainen”, kuten eräs naispuolinen puoluetoverini totesi. Tällainen nainen tuomitaan toisten naisten keskuudessa kärkkäästi hutsuksi, reittä pitkin kiipijäksi, pyrkyriksi, halvaksi, tyrkyksi ja tyhmäksi. Jos hän sitten joutuu patriarkaatin raiskaamaksi, se on hänelle ihan oikein. Kukaan ei tietenkään sano sitä suoraan, naiset eivät koskaan sano suoraan. Sisarten suhtautumisen huomaa siitä, miten

he katsovat ohi, miten yksikään ei nouse rinnalle tai kuule avunpyyntöä.

Toisten naisten ärtymys on usein käsin kosketeltavaa. Se on ärtymystä siitä, että joku saattaa hyödyntää muita avuja kuin raakaa työtä ja älyään kiivetäkseen miesten rinnalle. Käyttäessään seksuaalista viehätysvoimaansa nainen pelaa niillä korteilla, joita valtavirtafeministit vastustavat ja pitää yllä rakenteita, jotka halutaan purkaa. Kiukku on ymmärrettävää ja oikeutettua, mutta pohjaa siltä syö sen kohdistuminen vain toisiin naisiin. Miehille eroottisen karisman käyttäminen on sallittua, politiikassa jopa suotavaa.

Seksuaaliseen aktiivisuuteen liittyvän vihan lisäksi suhtautumisen taustalla on ehkä tietoisuus siitä, että loppujen lopuksi valtavirtafeminismi on ollut voimaton seksuaalista väkivaltaa vastaan. Raiskaukset ongelmaksi mieltävän liikkeen tulisi mielestäni tässä tilanteessa pysähtyä miettimään, pitäisikö oikeusjärjestelmän peruskäytäntöjä jotenkin muuttaa (miten?) vai pitäisikö kamppailu keskittää jollekin muulle yhteiskunnan sektorille (mille?) kuin lainsäädäntöön ja sitä tukeviin viranomaistoimenpiteisiin, joihin viime vuosina on paljon panostettu.

Ennen kaikkea, olisiko vihdoin aika puhua ääneen siitä feminismin synnyttämästä uudesta sukupuolijärjestyksestä, jonka paperinukeille flirtti on syntiä, kaunis halpaa, hauskanpito huoraamista ja toisten naisten raiskaaminen vähemmän tuomittavaa kuin toisten?

Vaikka kaltaiseni suomalaisen keskiluokkaisen naisen asema on kaikkein suojatuin, turvassa en ollut minäkään. Minulla oli paha olla, eikä vain siksi, että tulin raiskatuksi. Häpesin, kuinka huono naisasianainen olin. Olin tehnyt kaiken väärin, juuri niin kuin feministin ei olisi pitänyt. Olin mennyt miehen huoneeseen keskiyöllä (niin käy vain kevytkenkäisille naisille). Kotona ryntäsin suihkuun ja nyrkkipyykkäsin alusvaatteenikin, vaikka hyvin tiesin, ettei niin sai-

si tehdä – siksi, että minun oli pakko pestä raiskaaja iholtani (viranomaiset jaksavat ihmetellä, miksi naiset aina tekevät niin). Vain läheisen tuella sain soitettua poliisille (valtaosa ei koskaan soita) – enkä siitä sitten muuta kostunutkaan kuin pahan mielen. Raiskaus ja sen jälkeiset tapahtumat menivät juuri niin kuin niillä useimmiten on tapana mennä. Olin kornisti tyypillinen tapaus.

Unohtaminen oli yksinäistä, sillä sellaisesta ei voi puhua. Miten kerrot, kuinka mielesi pyrkii irti ruumiista, jonka kautta sitä oli satutettu? Suojaton ruumis, josta oli tullut jonkun toisen. Olin harrastanut huonoa ja hyvää, ikävää ja taivaallista seksiä, mutta tämä kerta poikkesi niistä kaikista tavalla, jonka kuvailemiseen minulla ei ollut sanoja.

Alkuun ajattelin, ettei tässä mitään hätää. Ei raiskaus – ainakaan tällainen lievä raiskaus – ollut lainkaan niin traumaattinen kuin väitettiin. Vasta neljäntenä päivänä huomasin olleeni väärässä, kun tuntematon mies katsoi minua ratikassa. Normaalisti olisin imenyt ihailun ja tallettanut sen iloksi silmiini. Nyt en. Miehen katse löi minut kasaan ja painoi omani lattiaan. Vapisin kotiin saakka.

Hiljalleen elämä kuitenkin palautui uomiinsa, vanhaan tapaan toimittelin tuttuja askareita, ripustauduin pieneen arkeen. Toistelin itselleni, että jaksa vielä vähän, kohta alkaa helpottaa. Ja niinhän siinä lopulta kävikin.

Tuli sekin päivä, että mies katsoi minua ratikassa ja minä hymyilin hänelle säteilevästi.

Lihan hinta

Turpa kiinni kun mä autan sua.[9]

Seksimarkkinat täyttyvät siirtolaisnaisista ja ulkomaisen lihan hinta laskee. Ilmiö näkyy lähinnä Euroopan suurkaupungeissa, mutta kaikuja siitä on ulottunut Suomeenkin. Naiset kilpailevat keskenään asiakkaista, joiden määrä ei lisäänny lainkaan samaan tahtiin.

Toistaiseksi ei siirtolaisvirta ole vaikuttanut kotimaisen lihan hintaan. Vaikka kauppatavara on sama, kyse on sittenkin erillisistä maailmoista. Itse asiassa suurten ikäluokkien siirtyminen eläkkeelle vapauttaa valkoiselle koulutetulle nuorelle naiselle niin paljon uravaihtoehtoja, että kehitysmaiden kilpasiskoista huolimatta ovat hänen taksansa pysyneet ennallaan. Lisäksi suomalaisten seksityöntekijöiden asemaa parantaa protektionistinen rajapolitiikka, joka mahdollistaa EU:n ulkopuolelta tulevalle seksin myymisen vain pimeillä markkinoilla. Vaikka ulkomaalaisiin kollegoihin suhtaudutaan epäillen, tosiasiassa suomalaiset seksityöntekijät hyötyvät siitä, että tinkaavat, haisevat, epäkohteliaat ja vaaralliset asiakkaat valikoituvat heikommassa neuvotteluasemassa oleville siirtolaisille. Rasistinen hierarkia toimii kaupallisen seksin maailmassa pitkälti samoin kuin yhteiskunnassa yleensä.

Minua turhauttaa, että kotikaupungissani riistetään, raiskataan, pahoinpidellään ja alistetaan ihmisiä

ilman, että ketään kiinnostaa. Viranomaiset törmäävät näihin siirtolaisten kohtaloihin hyvin harvoin, tavalliset suomalaiset vielä harvemmin. Kun sitten sellainen tulee tietoon, pistetään silmät kiinni ja kädet korville ja ollaan kuin ei mitään tiedettäisi. Näin tekee myös valtavirtafeminismi, jota asian sentään luulisi kiinnostavan – kyse kun on usein juuri naisten oikeuksista, tai niiden puuttumisesta.

Valitan asiasta ystävälleni, joka työskentelee seksityöntekijöille suunnatun Pro-tukipisteen johtajana. Jaanan mielestä saisin olla tyytyväinen, jos vielä turhauttaa. He joutuvat kasvokkain saman surkeuden kanssa niin usein, että on pakko ottaa etäisyyttä. On tehtävä se, mikä annetuissa olosuhteissa on mahdollista ja koetettava unohtaa muu. Tätä maata ei ole suunniteltu siirtolaisnaisten tarpeista käsin.

Median ikiliikkujassa on siirtolaisuuden ja kaupallisen seksin yhdistelmästä syntynyt melkoinen käsitesotku. Usein esiintyvä sana on *ihmiskauppa*. Lain mukaan se tarkoittaa toimintaa, jossa tavoitellaan taloudellista hyötyä prostituutiosta, elinkaupasta tai työvoiman välittämisestä alistamalla ihmisiä orjuuden kaltaisiin oloihin. Tärkeä tunnus on taloudellisen riippuvuussuhteen jatkuminen kohdemaassa. Kun henkilö ylittää valtion rajan ilman tarvittavia lupia, puhutaan *laittomasta maahantulosta*. Jos operaatiossa turvaudutaan epävirallisiin matkanjärjestäjiin ja se tapahtuu epätavanomaisia reittejä pitkin, kyse on *ihmissalakuljetuksesta*.

Vaikka ihmiskauppa usein mielletään pakkoprostituutioksi ja sitä virheellisesti nimitetään *naiskaupaksi*, kyse on laajemmasta ilmiöstä.[10] Merkittävä osa ihmiskaupasta ja orjuuden kaltaisesta pakkotyöstä sijoittuu esimerkiksi ravintola-alalle, maanviljelykseen, hedelmän- ja marjanpoimintaan, rakennusalalle, kerjäämiseen, tehdastyöhön ja kotitaloustyöhön. Seksiteollisuuteenkin liittyy ihmiskauppaa, joskin Suomessa tietoon on toistaiseksi tullut vain yksittäistapauksia.

Venäläiset ja osa virolaisista seksityöntekijöistä ovat sidoksissa *paritukseen*, joka kuitenkin on eri asia kuin ihmiskauppa.

Naisten siirtolaisuuden pelkistäminen ihmiskauppa-naiskauppa-pakkoprostituutioon ei ole sattumaa eikä pelkästään suomalainen ilmiö. Eurooppalainen ihmiskauppapuhe keskittyy edelleen nimenomaan seksiä myyviin siirtolaisnaisiin ja sitä käytetään keskusteluissa, joissa ratkaistava yhteiskunnallinen ongelma on prostituutio, ei siirtolaisten ihmisoikeudet. Tässä keskustelussa *abolitionistit* lähtevät siitä, että kaikki prostituutio on pakotettua ja siten naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Heidän mielestään naiset ovat patriarkaatissa niin heikossa asemassa, että edes heidän ääneen lausuttua suostumustaan seksin myymiseen ei voida pitää pätevänä.

Siirtolaisnaisten kannalta abolitionistien linjaus on ongelmallinen, koska se oikeuttaa heihin kohdistuvan viranomaiskontrollin. Sillä on perusteltu esimerkiksi seksin myyntiä käännytysperusteena ja prostituutioasiakkuuden kriminalisointia. Molempien sääntöjen valvonta edellyttää seksityöntekijöiden seurantaa ja dokumentointia. Vaikka harva pitää seksin myyntiä unelmatyönä, nämä ihmiset arvelevat saavuttavansa sen kautta tavoitteensa paremmin kuin niissä siveellisissä vaihtoehdoissa, joita abolitionisteilla on tarjottavana. Sitä on rikkaan valkoisen naisen mahdotonta ymmärtää.

Regulationistit taas tekevät selkeän eron vapaaehtoisen ja pakkoprostituution välille ja edellyttävät, että vapaaehtoista seksin myymistä kohdellaan ansiotyönä. Käytännössä ajattelu helpottaa ammatillisesti seksiä myyvien EU-kansalaisten asemaa, mutta ei hyödytä enemmän tai vähemmän paperittomasti työskenteleviä siirtolaisia tai niitä, jotka leimaantumisen pelossa tai toiminnan satunnaisuuden vuoksi työskentelevät pimeästi. Lisäksi tiukka jako vapaaehtoisiin ja pakotettuihin on sokea laajalle harmaalle

sektorille näiden välissä, työlle ilman nimettävissä olevaa ihmiskauppiasta mutta kohtuuttoman kurjissa olosuhteissa.

Molemmat näkökulmat ovat liian kapeita kuvaamaan sitä monimutkaista kenttää, jota toisaalta määrittävät siirtolaisen henkilökohtaiset tavoitteet ja hänelle avoimet vaihtoehdot, toisaalta yhteiskunnan taholta tulevat odotukset, rajoitukset ja velvoitteet. Abolitionisteja on kritisoitu seksityöntekijöiden oman äänen sivuuttamisesta, regulationisteja taas kyvyttömyydestä käsitellä rakenteellisia pakkoja. Selvää on, että kumpaakin kiinnostaa enemmän seksin säädyllisyys kuin siirtolaisnaisten asema työmarkkinoilla. Abolitionistit haluaisivat lakkauttaa sopimattoman seksin, regulationistit taas eristää ja kontrolloida sitä.

Abolitionistisen Ruotsin tapaan suomalainen valtavirtafeminismi on virallisesti sitä mieltä, että vapaaehtoista prostituutiota ei ole olemassa. Linjaus kieltää tietoisesti alalle hakeutuneet seksityöntekijät, mutta myös heidät, joille seksityö on vastentahtoista mutta taloudellisesti välttämätöntä – kuten niin monet muutkin työt. Vetämällä yhtäläisyysmerkit ihmiskaupan ja prostituution välille vaiennetaan seksiä myyvät naiset marginaaliin ja tehdään tarpeettomaksi yritykset parantaa heidän työskentelyolosuhteitaan; ainoa ratkaisuhan on heidän ”pelastamisensa”. (Samalla tullaan kieltäneeksi apu niiltä ihmiskaupan uhreilta, jotka eivät myy seksiä, sillä tällöinhän kyse ei voi olla ”naiskaupasta”.)

Valtavirtafeminismi hyötyy ihmiskaupan ja prostituution rinnastamisesta, sillä silloin ei tarvitse avata vaikeita kysymyksiä seksuaalisesta autonomiasta tai naisten keskinäisestä taloudellisesta eriarvoisuudesta. Poliittisesti aktiivisten seksityöläisten vaatimukset saada päättää omasta kehostaan on julistettu petturuudeksi naisten enemmistöä kohtaan tai yksinkertaisesti patologisoitu olemattomiin. Suomessakin seksityöntekijä voi päästä ihmiskaupan uhrien

auttamisjärjestelmään vain lopettamalla seksin myymisen. Ihmiskaupan uhriksi joutunut rakennus- tai ravintola-alan työntekijä voi jatkaa samaa työtä jossain muualla ja silti saada viranomaisilta suojaa.

Prostituutiokeskustelun paikantaminen siirtolaisnaisiin palvelee myös oman pesän puhtautta. On helpompaa ajatella, että kotikadulla seisoskeleva nainen on joku toinen jostakin toisaalta, ei oman maan ja vielä vähemmän oman kaupungin tyttöjä. Eivät seksityöntekijät myöskään voi olla miehiä, ainakaan heteromiehiä, sillä silloinhan jotkut naapurin rouvista olisivat ostajia. Muutenkin nainen sopii toki naiskaupan uhriksi miestä paremmin.

Vuosina 2006–2007 sain tilaisuuden seurata läheltä Suomen ihmiskauppatyötä, kun osallistuin hallituksen asettaman *ihmiskaupan vastaisen toimintasuunnitelman seurantaryhmän laajennettuun kokoonpanoon.* Pohdimme porukalla, miksi alun perin seksiteollisuutta silmällä pitäen rakennettu järjestelmä löysi uhreja aivan muilta aloilta. Kuudesta ensimmäisestä ihmiskauppaepäilystä vain yksi oli liittynyt seksikauppaan.

Vaihtoehtoja on kaksi: joko suomalaisessa seksiteollisuudessa ei esiinny ihmiskauppaa tai sitten sitä ei löydetä.

Ehdotin, että yrittäisimme asiakkaiden kautta. He ovat ihmiskauppiaiden lisäksi ainoa ryhmä, joka varmasti törmää pakkoprostituutioon (tietysti edellyttäen, että sitä on olemassa). Ihmisten tuominen maahan on kallista ja asiakkaita pitää olla satoja, ennen kuin ihmiskauppa alkaa tuottaa voittoa. Muutama valistusbanneri suosituimmille seksisivustoille ei maksaisi juuri mitään ja voisi tuoda kaivattuja ilmiantoja. Yksikin näin löydetty uhri merkitsisi 100 prosentin lisäystä havainnoissa.

Puheenjohtaja kuunteli kohteliaasti ja nyökkäsi korrektisti. Siirryttiin seuraavaan aiheeseen. Vaikka kaikki olivat neuvottomia ja keinot vähissä, tiesin,

ettei asiakkaiden hyödyntämistä tulla kokeilemaan. Näitä espressolla ja lohivoileivillä käyviä virkamiehiä ei saa ottamaan sitä riskiä, että herätettäisiin yleistä pahennusta. Ihmiskauppaa pitää toki hillitä, mutta jos ei siihen ole sovinnaisia keinoja, ei siihen ole keinoja lainkaan.[11]

Ei ole lainkaan samantekevää, miten ilmiöitä määritellään. Rajavalvonnan tiukentamista perustellaan ihmiskaupan vastaisella työllä, samoin joissakin Aasian maissa käyttöön otettua säädöstä, jonka mukaan nuoret naiset tarvitsevat vanhempiensa luvan ulkomaille matkustamiseen. Siinä missä ”terrorismin vastaisella taistelulla” rajoitetaan köyhien miesten liikkuvuutta, ihmiskauppapuheella kontrolloidaan köyhiä naisia. Käytännössä ihmiskaupan vastaisella työllä ei niinkään hillitä järjestäytynyttä ihmiskauppaa (rikollisilla on kyllä varaa ja verkostot laillisen maahantulon järjestämiseen), vaan pakotetaan köyhistä maista tulevat naiset paperittoman siirtolaisen asemaan.

Kerran Eurooppaan matkattuaan siirtolainen, myös ihmiskaupan uhri, useimmiten haluaa jäädä, ansaita rahaa itselleen ja perheelleen, maksaa matkasta aiheutuneet velat ja nähdä hieman maailmaa. Apua he saavat varmimmin maanmiehiltään, työtovereiltaan tai rikollisjärjestöiltä. Sen sijaan viranomaisiin turvautuminen on valtava riski.

Kun Euroopan unionin siirtolaisista noin 6 prosenttia on tällä hetkellä ilman papereita, vuosittaisista tulijoista jopa kolmanneksen arvioidaan saapuvan epävirallisia reittejä pitkin. Monissa Euroopan maissa palvelusektori pysähtyisi ilman tätä halpaa ja mukautuvaista työvoimareserviä. Se on alaluokka, joka ei virallisesta yhteiskunnasta hyödy ja jonka ääntä ei virallinen yhteiskunta halua kuulla. Laittomilla siirtolaisilla ei ole mahdollisuutta terveydenhuoltoon, koulutukseen tai sosiaaliturvaan. Karkotuksen pelossa he eivät voi turvautua viranomaisiin.[12] He eivät voi liittyä ammattiliittoon tai äänestää vaaleissa. (Muiden

siirtolaisten kohdalla nämä mahdollisuudet toteutuvat vaihtelevasti.)

Vaikka ihmiskaupan nimissä kontrolloidaan kaikkia siirtolaisnaisia ja erityisesti paperittomia seksityöntekijöitä, mahdollinen apu on rajattu tiukasti yksittäistapauksiin. Ihmiskaupan uhrien auttamis- ja suojelujärjestelmä ulottuu Suomessa vain niihin tilanteisiin, joissa ihmiskauppa on selvästi todennettavissa ja uhri halukas avustamaan tutkimusta. Ehdot täyttyvät harvoin, eikä uhri voi yhteistyöhön suostuessaan tietää varmasti, että tutkittava rikosnimike pysyy ihmiskauppana. Jos se vaihtuu vaikkapa törkeäksi parituksekseksi, Suomessa seksiä myynyt henkilö voidaan muitta mutkitta palauttaa lähtömaahansa. Järjestelmän mielivaltaisuuden mahdollistaa se, ettei ulkomaalaista seksityöntekijää mielletä samalla tavoin täysivaltaiseksi kuin oman maan kansalaisia, tai edes miespuolista siirtolaista.

Länsimaisessa keskustelussa – myös feministisessä – nämä naiset jäävät joko kokonaan huomiotta tai kuvataan oppimattomiksi maalaiskylien kasvateiksi, jotka eivät kykene huolehtimaan itsestään. Oma kokemukseni siirtolaisista on ollut aivan muuta: vaatii uskomattoman määrän tahtoa ja kekseliäisyyttä hankkia matkarahat ja selviytyä rajojen yli. Esimerkiksi tapaamieni thaimaalaisten on puutteellisesta kielitaidosta ja olemattomasta viranomaistuesta huolimatta onnistunut organisoida vieraaseen maahan yritystoimintaa, jolla elätetään oman perheen lisäksi epämääräinen joukko sukulaisia lähtömaassa. Valtaosa on kyllä maaseudulta kotoisin, mutta ehtinyt ennen Suomeen tuloaan asua suurkaupungeissa, joiden rinnalla kotikaupunkini on taajama.

Tuttavani on yksi näistä naisista. Aikanaan hän tapasi suomalaisturistin, avioitui ja muutti Suomeen. Hän nai miehen tämän varallisuuden takia eikä nähnyt siinä mitään väärää, sillä hänen kotimaassaan avioliitto on tavallinen uravalinta ja näin hän saattoi

elättää perhettään paremmin ja mukavammin kuin raskaissa peltotöissä.

Avioliitto alkoi rakoilla, kun nainen Suomeen tultuaan ymmärsi miehensä olevan täkäläisittäin vähävarainen. Thaimaassa luksukseen riittänyt työttömyyskorvaus hupeni nyt perustarpeisiin. Eräänä päivänä mies kieltäytyi ostamasta vaimolleen säkillistä thaimaalaista riisiä. Tuttavani päätti aloittaa oman yrityksen ja omistaakin nyt pienen thaihierontalaitoksen, jossa tarjotaan myös seksiä.

Pariskunta on edelleen naimisissa. Mies sietää vaimonsa työtä, sillä hyötyy sen tuotosta itsekin. Tuttavani sinnittelee, vaikka hänen kannaltaan avioliiton olennaisin peruste on nyt poissa. Avioero olisi valtava häpeä ja hän pelkää, että oikeus määräisi lapset erossa suomalaiselle isälle, ehkä veisi häneltä oleskeluluvankin – loppujen lopuksi hänhän on vain kielitaidoton ulkomaalainen prostituoitu. Valintaansa perustellessaan tuttavani tekee käsistään maljan: ”Katsos, lapsi on kuin kukka. Jos se leikataan irti juuristaan, se voi jonkin aikaa näyttää maljakossa kauniilta, mutta todellisuudessa se on jo kuollut. Minut katkaistiin irti perheestäni, enkä halua samaa lapsilleni.”

Nämä siirtolaiset muodostavat rikkaan lännen halpatyövoiman täsmälleen ja vain niin kauan kuin heillä ei ole vaihtoehtoja. Juuri tähän tarvitaan pakkokoneistoa, jota meillä häveliäästi kutsutaan maahanmuuttopolitiikaksi, naisten kohdalla usein myös ihmiskaupan vastaiseksi työksi. Taustalla on siirtolaisten järjestelmällinen sulkeminen niiden turvaverkkojen ulkopuolelle, jotka tasaavat natiivin työntekijän neuvotteluasemaa. Seksityöntekijöinä toimivat siirtolaiset ovat kaikkein heikoimmilla, sillä heidän kohdallaan rasismiin ja köyhyyteen yhdistyy vielä huorastigma.

Viime keväänä sain puhelun virolaiselta naiselta, joka oli tullut Suomeen ”tekemään privaattia”, siis myymään yksityisiä strip tease -esityksiä seksikaupan

takahuoneessa. Työ sinällään on raskasta, mutta tässä tapauksessa hänen tehtäviinsä kuului myös huolehtia provisiopalkalla kaupan myynnistä. Sopimuksen hän oli laatinut ”yrittäjänä”, mikä tarkoittaa, että vaikka liikkeen omistaja määräisi työajat, työn sisällön ja hinnat, riskin kantaa työntekijä. Nainen oli suostunut järjestelyyn, sillä se on alan vallitseva käytäntö ja lupaa kuitenkin kotimaata paremman tulotason.

Nyt erotiikkaliikkeen omistaja väitti kassasta kadonneen rahaa ja kieltäytyi maksamasta naiselle sovittua osuutta. Jos tämä ei suostuisi palaamaan Viroon, hän kertoisi muiden paikkojen omistajille, että nainen oli varas eikä häntä kannattanut ottaa töihin.

Vielä muutama vuosi sitten näihin töihin tultiin parittajan välityksellä, mikä vei naisten tuloista ison siivun mutta myös tarjosi turvan muiden mielivaltaa vastaan. Nyt ainakin suuri osa virolaisista seksityöläisistä tuntee alan verkostot ja osaa tulla itsenäisesti. Tällöin työstä jää enemmän käteen, jos ei tämän naisen tapaan joudu huijatuksi. Toisaalta myös hädän hetkellä on yksin.

Soitin Palvelualojen ammattiliittoon. Sieltä kerrottiin, että he eivät aja yrittäjien asioita, ainoastaan palkansaajien, ja sittenkin pitäisi olla jäsen. Soitin työsuojelupiiriin. Puhelimeen vastanneelle miehelle oli seksimarkkinoiden toimintakulttuuri ilmeisen tuntematon. Mitä enemmän selitin, sitä vakaammin hän alkoi kallistua sille kannalle, että kiero virolainen tässä vedättää rehellistä suomalaista seksikauppiasta. Todisteeksi riitti, ettei naisella ollut Suomessa yrittäjästatukseen vaadittavaa Y-tunnusta.

Seuraavaksi soitin työministeriöön. Halusin tietää, keneen tällaisissa tapauksissa yleensä otetaan yhteyttä. Virkamies etsi monesta mapista, mutta sopivaa toimintaohjetta ei löytynyt. Hän ehdotti poliisia. Selitin uudestaan, että vaikka rikos oli ilmeisesti tapahtunut, ilmoitus poliisille todennäköisesti vain huonontaisi uhrin asemaa. Tapausta käsiteltäisiin paritusjuttuna,

eikä nainen näkisi koskaan rahojaan. Pahimmassa tapauksessa tieto seksityöstä kulkeutuisi meren yli perheen ja ystävien korviin. Virkamies kuunteli kohteliaasti ja ehdotti sitten uudelleen poliisia. Loppujen lopuksi nämä asiat eivät edes ministeriölle kuuluneet, eivät ainakaan hänelle…

Minulle jäi tunne, että sen paremmin ay-liikkeen edustaja kuin viranomaisetkaan eivät tavoittaneet sitä todellisuutta, jossa seksityöntekijä joutuu luovimaan. Turhautuneena kerroin virolaisnaiselle, etten tiennyt, mitä hänen pitäisi tehdä tai ketään, joka voisi auttaa.

Joitakin kuukausia myöhemmin tapasin miehen, joka vastasi Rakennusliiton ulkomaalaistyöstä. Mainitsin ohimennen virolaisen seksityöntekijän tapauksesta. Hän ymmärsi heti, rakennusalalla sellaista kuulemma sattuu tuon tuostakin. Patenttiratkaisua ei ole heilläkään, mutta muutaman toimitsijan paneutumisella on monia onnistuttu auttamaan. Raksojen miessiirtolaisten asema kuitenkin on jo lähtökohtaisesti parempi, sillä heidän toimintansa ainakin tunnustetaan työksi ja kuuluu siten työoikeuden piiriin.

Väestön ikääntymisen myötä niin sanottuun työperustaiseen maahanmuuttoon on alettu suhtautua positiivisemmin.[13] Monet työvoimapulasta kärsivistä aloista ovat perinteisiä naisten töitä, eikä siirtolaisuutta siten enää mielletä samalla tavoin miehiseksi kuin vielä muutama vuosi sitten. Muutokset siirtolaislaeissa tehdään kuitenkin länsimaiden, ei siirtolaisten tarpeista käsin. Yksin rajoja ylittävä köyhä nainen on edelleen uhka järjestykselle. Vain koulutetun ja ammattitaitoisen työvoiman – siis keskiluokkaisten miesten – oletetaan matkustavan itsenäisesti. Naiset halutaan tuottaa maahan, vaimoiksi yksityisten kansalaisten toimesta, hoivaajiksi julkiselle sektorille tai ihmiskaupattuina kaikkein riskialttiimpiin töihin.

Keski- ja eteläeurooppalaisten naisten siirtymisen työelämään ovat mahdollistaneet halpaa kotiapua tarjoavat siirtolaisnaiset. Suomessa vastaavaa ilmiötä ei

ole päässyt syntymään, sillä suuri osa kotiäidin vastuista on jo aikaisemmin siirretty julkiselle sektorille. Silti siirtolaiset tekevät meilläkin samoja raskaita uusintamistöitä, jotka aikaisemmin kuuluivat suomalaisille naisille. Siivoojat, ravintolatyöntekijät ja hoivaajat ovat metropolien kollektiivisia kotiapulaisia. Heidän halpatyöstään hyötyvät kaikki, mutta ennen muuta keskiluokkainen valkoinen nainen, joka näin vapautuu kevyempiin ja arvostetumpiin töihin – vaikkapa kirjoittamaan pamfletteja naisten asemasta.

Seksityö eroaa muista siirtolaisnaisten töistä, sillä siinä suora hyöty ei tule kantaväestön naisille. Siten ei ole lainkaan outoa, että vaikka valtavirtafeminismi kritisoi siirtolaisnaisten asemaa seksikaupassa, se yhtä päättäväisesti vaikenee heidän riistostaan muissa töissä; siitäkin huolimatta, että monille seksityö on varteenotettava valinta juuri siksi, että muut tarjolla olevat työt ovat ehdoiltaan vielä heikompia. Erityisesti monet Aasiasta tulevat siirtolaiset ovat kotoisin köyhiltä alueilta, joiden tilanne on viime aikoina entisestään huonontunut (pitkälti kansainvälisten kehitys- ja rahoitusorganisaatioiden ohjaaman politiikan vuoksi). Työhön tullaan, koska siinä ansaitsee hyvin. Seksityö valitaan, koska se on saavutettavissa oleva ja kustannustehokas tapa päästä tavoitteeseen, oli se sitten oma talo tai lasten kouluttaminen.

Kylläiset valkoiset feministit kertovat prostituution olevan pahinta, mitä näille naisille voi tapahtua – ilmeisesti täysin kykenemättöminä kuvittelemaan niitä olosuhteita, joista päästäkseen nainen on päättänyt ottaa riskin.

Siirtolaisnaisten asema löi kasvoille taas joku päivä sitten, kun istuin kahvilassa huomiota herättävän kauniin ystävättäreni kanssa. Kauneus tietysti riippuu katsojasta: hänen kotimaassaan ihaillaan muodokkaita vaaleaveriköitä eikä tuollainen siro, ruskeasilmäinen nainen saa päitä kääntymään. Täällä hän on kuitenkin erotiikkaravintolan vetonaula.

Vaikka klubit eivät virallisesti harjoita prostituutiota, käytännössä monet asiakkaat odottavat saavansa seksipalveluja. Ravintolasta riippuen saavat naiset privaateista noin 20 euroa, joskus vähemmän, ja omilleen päästäkseen on ainakin hiljaisempina päivinä myytävä myös seksiä. Jos aikoo lyödä rahoiksi (kuten monet siirtolaiset aikovat) on suostuttava oudompiinkin pyyntöihin. Naiset ovat privaateissa suojattomia, sillä kameroiden asettaminen ei käy ja musiikin yli ei huuto kuulu.

Ystävättäreni kertoi joutuneensa edellisiltana raiskatuksi. Oloni oli epämukava, sillä en oikein tiennyt, mitä vastaraiskatulle kuuluu sanoa. Hänellä ei ollut työlupaa, joten rikosilmoitus jäi jälleen pois laskuista. Ja vaikka paperit olisivatkin olleet kunnossa, en ensimmäiseksi suosittelisi poliisia, sillä meillä oli antaa vain stripparin sana asiakkaan sanaa vastaan. Sitä paitsi paikan omistaja oli ilmoittanut heittävänsä hänet ulos, jos tästä syntyisi kohu.

Toisaalta ei ystävättäreni näyttänyt edes olettavan, että kykenisin järjestämään hänelle oikeutta. Minulle rankaisua vaille jäävä väkivalta on ongelma, mutta hän piti aivan normaalina, ettei miesten valkoinen laki suojele värillistä naista, kaikkein vähiten sellaista, joka tunnetaan hyvänä suihinottajana.

Äitiemme feminismi on eksyksissä. Se ei kykene käsittelemään haasteita, jotka siirtolaisuus on tuonut suhteessa seksiin ja ihmisoikeuksiin.

Ääritapauksissa viranomaisten tukema työperäinen maahanmuutto täyttää suurimman osan ihmiskaupan kriteereistä: uhrit houkutellaan länteen katteettomin lupauksin, matkustus tapahtuu virallisia reittejä pitkin ja perillä odottaa kova työ velkakahleessa, ilman perusoikeuksia ja vaihtelevasti suoranaisen väkivallan uhan alla. Ihmiskauppiaina toimivat valtiot, jotka kykenevät vastaamaan pääoman ja kansalaisensa vaatimaan loputtomaan kasvuun vain tuottamalla uuden oikeudettoman piikaluokan.

Eurooppalaisen feministin omantunnon rauhoittamiseksi sadat avustusjärjestöt jakavat kondomeita kaduilla ja bordelleissa. Yksikään niistä ei kuitenkaan voi antaa sitä, mitä siirtolaisnaiset todella tarvitsisivat – oleskelu- ja työlupaa.

Ruohonjuuritasolla siirtolaisuus tarkoittaa yleensä sitä, että tavalliset ihmiset yrittävät järjestää omaa elämäänsä. Annetuissa olosuhteissa jotkut naiset tekevät rationaalisen valinnan myydä seksiä. Seksityöntekijän valinta on vapaa samassa mielessä kuin muut kapitalistisen, patriarkaalisen ja rasistisen järjestelmän puitteissa tehdyt valinnat. Kyse ei ole vapaasta valinnasta, mutta tämänhetkisillä siirtolaisten työmarkkinoilla vapaa valinta on todella harvojen etuoikeus.

Seksiteollisuuteen suuntautuvaa ihmiskauppaa voitaisiin torjua samalla tavoin kuin mitä tahansa pakkotyötä: vähentämällä köyhyyttä, parantamalla koulutusta, kutistamalla tuloeroja, pitämällä harmaa sektori mahdollisimman pienenä ja taistelemalla ihmisten parempien elinolosuhteiden ja itsemääräämisoikeuden puolesta. Sen sijaan nyt kiristetään ulkomaalaiskontrollia ja ajetaan muutenkin heikossa asemassa olevia ihmisiä entistä ahtaammalle.

Tätä mekanismia ei valtavirtafeminismi ole kyennyt kyseenalaistamaan. Se mieluummin keskittyy järjestämään ihmiskauppaseminaareja, joissa tieteen tai politiikan nimissä tuotetaan sosiaalipornoa seksityöntekijöiden elämästä.

Lupa koskettaa

En tiennyt että siitä vuotaisi verta. Hän kysyy tekikö kipeää, sanon ettei tehnyt, hän sanoo olevansa iloinen.

Hän pyyhkii veren, hän pesee minut. Minä katson hänen puuhailuaan. Huomaamatta hän palaa, hän muuttuu uudestaan haluttavaksi. Ihmettelen miten pystyin toimimaan vastoin äitini nimenomaista kieltoa.[14]

Neljätoistavuotiaalle öinen kaupunki on seikkailu. Liftaan autoon ja annan miehen ymmärtää, etten oikeastaan ole matkalla minnekään. Auto on vanha ja äänekäs, kuski ruma ja arka ja haisee grilliruoalle. Mies kuitenkin.

Hän parkkeeraa tyhjälle hiekkarannalle. Istumme hetken hiljaa, kumpikin epäröi tehdä aloitetta. Pitkästyn ja ilmoitan haluavani uimaan. Mies jää autoon katselemaan, kuinka pudottelen vaatteitani rantahiekkaan. En ole välittävinäni yleisöstä, vaikka vedänkin vatsaa sisään ja koetan kävellä naisellisesti, niin kuin musiikkikanavan naiset tekevät.

Kun palaan autoon, mies vihdoin uskaltaa suudella. Tilanne on jännittävä, ehkä vähän romanttinenkin. Miehen käsi haparoi koskemattomia rintojani ja saa vartalon ensimmäistä kertaa tietoiseksi himoni tarkoituksesta. Kuiskaan olevani neitsyt ja että haluan päästä siitä eroon. Mies käynnistää auton ja ajamme hänen luokseen.

Aamulla pohdin tapahtumia ja tulen siihen käytännölliseen tulokseen, että seksistä vouhkataan suot-

ta. En kokenut saaneeni mitään erityistä, sen paremmin elämystä kuin traumaakaan. Ainoat muistot ensimmäisestä kerrasta ovat pöydällä nakuttanut vekkari ja elämäni ensimmäinen virtsatietulehdus, johon tutustuin paria päivää myöhemmin.

Tikkuisesta alusta huolimatta levottomuus ja miehen kosketuksen kaipuu pakottivat minut karkaamaan yöhön vielä monta kertaa. Olin jo kasvanut äitini sylistä, mutta maailma näytti vielä uudelta. Tuli toisia miehiä, karismaattisia ja mitäänsanomattomia, röyhkeitä ja helliä, vanhoissa ja uusissa autoissa. Joitakin tapailin jonkun aikaa, toisia vain kerran. Joihinkin rakastuin kuolettavasti ja toiset olivat pitkästyttää hengiltä.

Ehkä se kaikki oli tyhmää, lapsellista ja vahingollistakin. Silti se oli myös himoa, lihallisen ruumiin halua sulaa toiseen ruumiiseen, ei suinkaan tai ei ainakaan pelkästään hellyyden kaipuuta ja osoitus sielun rikkonaisuudesta, niin kuin tyttöjen seksikokeilut halutaan selittää. Vasta pari vuotta myöhemmin oivalsin, että seikkailun tai kimppamasturboinnin lisäksi seksi voi tarjota myös intiimiä hellyyttä. Vielä pitempään meni, ennen kuin 18-vuotiaana sain ensimmäisen orgasmini. Silloin kaadoista kertovia uria oli kertynyt jo sängyntolpallinen.

Äidilleni en tietenkään kertonut, enkä muillekaan aikuisille. He eivät olisi ymmärtäneet. Käyttäytymisessäni oli jotain paljon fyysisiä riskejä vaarallisempaa – nimittäin havaintoni, että seksi onkin kivaa. Siinä missä 14-vuotiaan pojan heräilevä vietti kyllä tunnistetaan ja sitä pidetään luonnollisena, teinitytön kiima nähdään pornoteollisuuden kierouttamien miesten tuottamana fantasiana. Yhdessä patriarkaalisen säätelyn kanssa äitini feminismi turmeli haluni, teki siitä likaisen perversion. Tämä oli ensimmäinen kerta, jolloin huomasin libidoni hankautuvan seksuaalinormiin.

Michel Foucault kirjoittaa siitä, miten viktoriaaninen yhteiskunta loi massiiviset koneistot lasten ja

nuorten seksuaalisuuden kontrollointiin. Hänen mukaansa seksikielteisyydestään muistettu aikakausi oli itse asiassa voimakkaasti seksuaalinen ja pyöri seksiin liittyvien kysymysten ympärillä. Lapset nähtiin olentoina, jotka puutteellisen järjen vuoksi olivat erityisen alttiita seksin vaaroille. He olivat himokkaita menninkäisiä, joiden käsi eksyi housuihin heti kun aikuisen silmä vältti.

Viktoriaanisten vanhempien ja muiden auktoriteettien tehtävänä oli suojella lasta itsetyydytykseltä, muista irstailuista puhumattakaan. Aiheesta kirjoitettiin lukuisia kasvatusoppaita ja järjestettiin luentoja. Sisäoppilaitosten makuusalit suunniteltiin siten, ettei lapsille jäänyt paikkaa intiimiin yksityisyyteen. Tyttöjen ja poikien keskinäistä kanssakäymistä säänneltiin tiukasti.

Siinä missä viktoriaaneja pidetään epäseksuaalisina, omaa aikaamme on toistamiseen kuvattu yliseksualisoituneeksi. Väite liittyy ensisijaisesti median ja viihdeteollisuuden pornoistumiseen, mutta sillä on viitattu myös seksiin kelvollisen elämän ja parisuhteen keskeisenä elementtinä.[15] Ennen kaikkea seksin nähdään uhkaavan lapsuutta, ja esimerkiksi aikuisten muotia seuraavia lastenvaatteita ja leluja pidetään arveluttavina.

Jos viktoriaanisia lapsia piinasi kontrolloimaton libido, meille lapsi on olemuksellisesti puhdas ja neutraali. Siten mikä tahansa seksuaalinen teko tai kuva voi aiheuttaa hänelle korjaamattomia psyykkisiä vaurioita. Kasvatuksen oppikirjoissa kyllä puhutaan lapsen seksuaalisesta kehityksestä aina vauvaikäisestä lähtien, mutta säännöllisesti mediassa toistuvat porno- ja pedofiliapaniikit tuottavat todellisuutta, jossa seksi on lapselle pelkästään uhka. Kuvaavaa on, että vaikka lapsiin kohdistuva ei-seksuaalinen väkivalta on ilmeisesti seksuaalista hyväksikäyttöä merkittävästi yleisempää, se ei käynnistä vastaavia kriisitoimenpiteitä.

Lapsia rohkaistaan ja opetetaan kertomaan seksuaalisesta hyväksikäytöstä, mutta meillä ei ole kieltä, jolla lapsi – varsinkaan tyttölapsi – voisi positiivisesti käsitellä omaa seksuaalista heräämistään. Alaikäisten kohdalla seksuaalinen autonomia tunnustetaan vain oikeutena seksittömyyteen; oikeutta seksuaaliseen toimijuuteen heillä ei ole. Lähes kaikkia tyttöjen seksuaalisuuden ilmaisuja pidetään osoituksena mielenterveyden tai kasvuympäristön häiriöistä. Jopa masturbointia säädellään edelleen; ainakin lapsen julkista tai liiallista (miten se sitten määritelläänkin) itsetyydytystä pidetään huolestuttavana. On kuin olettaisimme, että seksuaaliset halut putoavat taivaasta nuoren 16-vuotissyntymäpäivänä.

Länsimaisessa kulttuurissa aikuisten ja lasten välinen seksi on ehkä voimakkaimpia tabuja, ja erityisesti näissä tilanteissa seksuaalisen autonomian takaaminen edellyttää lasten suojelemista. Ajoittain kuitenkin tuntuu, että raja suojelun ja hysterian välillä on hämärtynyt. Ensinnäkin seksuaalisen hyväksikäytön käsite on niin laaja, että sen alle mahtuu yhtä lailla leikki-ikäisen raiskaus kuin pornon näyttäminen teini-ikäiselle.[16] Toiseksi, esimerkiksi vähäpukeisten ulkomainosten kritiikissä tuntuu olevan enemmän kyse aikuisten peloista, vaikka perusteluna käytetäänkin lapsia. Suomalaislapselle alastomuus on normaalia ja kuvassa hän näkee tädin uimapuvussa. Seksuaalisten viestien ymmärtäminen edellyttää kulttuurista lukutaitoa, jonka hän oppii vasta myöhemmin.

Aikuiset kantavat huolta, että pornoa katselevat nuoret saavat vääriä vaikutteita (mikä tietenkin tarkoittaa, että jollakulla on valta määritellä se oikea seksi). Ajatellaan, että seksin tulee olla jotain kaunista ja herkkää ja että tällainen seksi syntyy kyllä itsestään ilman malleja, kunhan pari on riittävän vanha ja rakastaa toisiaan riittävästi. Kuitenkin porno eroaa esimerkiksi väkivaltaviihteestä ilmeisimmin siinä, että lapset voivat verrata fiktiivistä väkivaltaa kokemuksiinsa rauhan-

omaisesta konfliktinratkaisusta, mutta seksistä heidän ei oleteta tietävän mitään. Tiedämme, että porno kiihottaa naisia ja miehiä yli kulttuurirajojen, miksi ei siis tyttöjä ja poikia? Olisiko kaksinaismoralismia hedelmällisempää keskustella kasvavien nuorten kanssa siitä, mitkä elementit siinä kiihottavat ja miksi?

Erityisen vaarallisina pidetään tietenkin sellaisia seksin ja seksuaalisuuden muotoja, jotka poikkeavat normista. Siten homosuhde on heterosuhdetta suurempi uhka, anaaliyhdyntä mielletään hyväksikäytöksi emätinyhdyntää useammin ja seksin myymisen suojaikäraja on korkeampi kuin maksuttoman seksin. Aikuisten seksuaalisuutta kontrolloidaan sitä tarkemmin, mitä suurempi vaikutus heillä on seuraavaan sukupolveen – en ole kuullut, että yhdessäkään Suomen kasvatusinstituutiossa työskentelisi ristiinpukeutujaa.

Lapsi saa siis olla seksuaalinen olento, mutta hänen seksuaalisuutensa ei saa näkyä mitenkään, johtaa minkäänlaiseen toimintaan tai saada vaikutteita mistään – paitsi ehkä virallisen perusopetussuunnitelman mukaisesta terveystiedon oppikirjasta.

Käytännössä tämä jättää nuoren kovin yksin. Muistan ensimmäisiin seksikokeiluihin liittyneen häpeän ja uhman: häpeän, koska nautin sellaisesta, josta minun olisi kuulunut nauttia vasta vuosien kuluttua. Uhman siitä, että nautin kuitenkin, vaikka tulinkin ilmitulon pelossa ottaneeksi kohtuuttomia riskejä. Feministiäitini oli kauhuissaan, kun sai selville minun syövän pillereitä. Hänestä käyttäydyin vastuuttomasti, että seksi on ”psykologisesti liian iso asia 16-vuotiaalle”. Ehkä näin olikin, mutta syyllistäminen ja holhous eivät ainakaan tehneet asiasta yhtään helpompaa.

Viktoriaanisella ajalla lasten hallitsematon seksuaalisuus koski molempia sukupuolia, mutta meidän lastemme koskemattomuus on ensisijaisesti feminiinistä. Sitä uhkaavat ennen muuta aikuisten miesten ja tyttölasten kontaktit. Nainen mielletään hyvin harvoin hy-

väksikäyttäjäksi, poika lähes yhtä harvoin uhriksi. Näin siitä huolimatta, että poikienkin tiedetään saavan seksuaalisia ehdotuksia, he ovat tyttöjä enemmän tekemisissä pornon kanssa ja todennäköisesti kärsivät seksin ja eroottisesti haluttavan ruumiin normittamisesta. Joidenkin tutkimusten mukaan pojat kokevat vakavaa seksuaalista häirintää yhtä usein kuin tytötkin. Silti vanhemman naisen ”oppiin päässyttä” teinipoikaa voidaan jopa pitää onnekkaana, samanikäistä tyttöä taas miehen demonisen halun uhrina. Poikien kohdalla huoli herää vasta, jos seksikokeilu poikkeaa heteronormista.

Sukupuolittuneisuus näkyy esimerkiksi lasten huostaanotoissa. Jos huostaanottoperusteissa mainitaan ”huono seura”, pojalla se tarkoittaa samanikäisiä tai hieman vanhempia poikia, tytöillä taas seksisuhdetta aikuiseen mieheen. Sekä äidin (paljon miessuhteita, prostituutioepäily) että tyttären (liian varhainen aktiivisuus) seksuaalikäyttäytyminen voi olla huostaanottoperuste, miesten tapauksessa yleensä vain, jos isää epäillään insestistä.[17] Siis joko kaikki Suomen pervot ovat naisia tai sitten lastensuojelujärjestelmämme toimii sukupuolittuneena seksuaalisuuden kontrollimekanismina.

Alaikäisten seksuaalinen kontrolli on paitsi sukupuoli- myös luokkakysymys: kaikki teinityttöjen heteroseksikokeilut eivät aktivoi viranomaispuuttumista, mutta yhteydessä muuhun normien rikkomiseen (kuljeskelu, päihteet, kouluvaikeudet jne.) niistä tulee todennäköisesti lastensuojeluongelma. Siisti, keskiluokkainen 14-vuotias saa siis rauhassa muhinoida naapurin 18-vuotiaan jääkiekkoilijan kanssa, kun taas kapinallinen nuori päätyy kontrollin kohteeksi myös seksuaalisuuden saralla.

Meillä on tiedossa, että suomalaiset naiset menettävät neitsyytensä keskimäärin 16-vuotiaina ja että vähemmän koulutetuissa perheissä seksikokeilut alkavat aikaisemmin kuin korkeammin koulutetuissa. Voidaan siis olettaa, että melkoinen osuus tytöistä aloittaa seksi-

suhteet alle laillisen kuudentoista vuoden rajan ja että erityisen tyypillistä se on työväenluokkaisissa perheissä. Siitä huolimatta alle 16-vuotiaan (tytön) seksuaalista aktiivisuutta pidetään ilmeisenä ”ongelmanuoren” merkkinä, joka oikeuttaa viranomaisinterventioon.

Alaikäisten seksuaalisuuden kohdalla sekä suojelun että vapauden näkökulmat ovat tärkeitä, mutta tyttöjen ja poikien kohdalla niitä painotetaan eri tavoin. Erilaiset odotukset luovat tytöille ja pojille erilaisen kasvuympäristön. Esimerkiksi lasten ATK-osaamista Ruotsissa tutkinut AnnBritt Enochsson huomasi, että teini-ikään saakka poikien ja tyttöjen taidot ovat samalla tasolla. Aikuisuuteen tultaessa pojat ovat kuitenkin huomattavasti tyttöjä parempia. Enochsson selittää tätä seksuaalimoraalilla: pojille ostetaan tietokone ja internet-yhteys omaan huoneeseen, mutta vanhemmat rajoittavat tytärten elämää varjellakseen näiden siveyttä netissä vaanivilta seksuaalirikollisilta.

Miten valtavirtafeminismi suhtautuu tähän tyttöjen seksuaaliseen kontrolliin? Naisen ruumiillinen itsemääräämisoikeus on liikkeen peruskamaa, samoin kuin sen kahlitsemiseen pyrkivien valtamekanismien analyysi. Kyllä kai edes feministien olettaisi ajavan tytöille poikien kanssa tasavertaista oikeutta seksuaaliseen olemassaoloon?

Valtavirtafeministit seisovat kuitenkin muiden konservatiivisten liikkeiden rinnalla vaatimassa yhteiskuntaa, jossa seksi on aikuisten asia. He profiloituvat pornoistuvan median ja muodin vastaisissa kampanjoissa, järjestävät nuorille itsepuolustuskursseja, paheksuvat normista poikkeavia seksin muotoja, rakentavat tytöille poikavapaita nuorisotiloja ja kieltävät johdonmukaisesti lapsilla (tytöillä) voivan olla mitään tervettä seksuaalista toimijuutta.

Tämä aikanaan seksuaalista emansipaatiota vaatinut sukupolvi katselee kauhuissaan tyttäriään, joiden seksuaaliset valinnat näyttävät äideistä hirvioltä. Valtavirtafeminismi kannattaa kyllä itsemääräämis-

oikeutta, mutta vain sellaisille aikuisille naisille, jotka käyttävät sitä asianmukaisesti. Väärien ihmisten poliittisesti epäkorrekti seksi on sille jo määritelmällisesti patologia. Tässä mielessä tyttöjen etsintä rinnastuu suhtautumiseen seksityöntekijöiden tai ulkoeurooppalaisten naisten seksuaalisuuteen.

Kun murrosikäisen tytön ei ”kuulu” haluta seksiä, kiimasta puhuminen ja siihen liittyvien ristiriitojen käsittely on vaikeaa. Jos tytön seksuaalisuuden on määrä herätä vasta 16-vuotiaana, tätä edeltää lähes jokaisella monen vuoden kausi, jolloin oma luonnollinen halu tuntuu perverssiltä – oli sitten kyse itsetyydytyksestä, ruumiinkuvasta tai seksikokeiluista. Äitien häpeästä irtautuminen voi kestää pitkälle aikuisuuteen.

Liian porno feministiksi

Tilanne kärjistyi papin vaatiessa, että Pamelan pitäisi lakata käyttämästä huulipunaa, jos hän halusi olla mukana hengellisessä yhteisössä. 'Sinun on valittava huulipunan ja Jumalan välillä,' sanoi pappi.[18]

Feministi ja Nainen riitelevät sisälläni. Feministi paheksuu korkokenkiä ja push up –liivejä, joille on vaikea kuvitella mitään muuta käyttöä kuin miesten miellyttäminen. (Miten noin fiksulla naisella voi olla noin huono itsetunto?) Naista taas feministin marmatus harmittaa. Hän ei jaksaisi kuunnella moraalisaarnoja, ei ainakaan nyt, kun bussin lähtöön on vartti ja vielä pitäisi rasvata, föönata, muotoilla, sovittaa, meikata ja löytää ehjät sukkahousut.

Feministi on tietenkin ihan oikeassa, mutta kun Nainen nauttii, nauttii feminiinisten merkkien kantamisesta ja siitä, miten ne sähköistävät ilman.

Maailma on eri kauniille ja rumille naisille. Minä tiedän sen, koska olen ollut kumpaakin. Minä olin ruma tyttölapsi, kookas ja äänekäs rillipää, joka ei osannut pukeutua tai olla suloinen. Teini-iässä löysin kotini punk-kulttuurista, jossa rumuus oli normi. Niiden ihmisten parissa lakkasin häpeämästä rumuuttani, olin anarkisti ja ylpeä siitä. Helppoa ei ruman tytön arki kuitenkaan ollut. Muistan edelleen jokaisen loukkauksen, jokaisen edessäni suljetun oven. Päälleni jopa syljettiin.

Aikanaan muutin toiselle paikkakunnalle ja sain uusia ystäviä. Ostin vaatteita, kasvatin pitkät hiukset, opin korostamaan sinisiä silmiäni ja kantamaan kehoani. Huomasin voivani olla myös kaunis ja että se oli ihanaa. Kauneus tuo etuoikeuksia, joista arkisemmat naiset eivät koskaan saa tietää. Ei korkokenkiä käytetä niiden mukavuuden takia, vaan koska niistä seuraavat sosiaaliset palkinnot ovat toisinaan arvokkaampia kuin niistä johtuvat haitat. Kaunis nainen on näkyvä ja määrittelee tilanteita jo pelkällä läsnäolollaan.

Juuri kun olin oppinut nauttimaan ulkonäöstäni, tajusin tulleeni taas sosiaalistetuksi päin helvettiä: osasin olla punk ja osasin olla posh, mutten osannut (enkä halunnut!) olla neutraali. Akateemisessa maailmassa tiukat housut, korkeat saappaat ja kallis laukku syövät uskottavuuden. Sen tulostinmusteenkatkuisessa ilmapiirissä olin kävelevä turhake…

Feminismi on useimmiten suhtautunut kielteisesti niihin ulkonäkörituaaleihin, joita kukin aika ja kulttuuri on naiselta edellyttänyt. Sille kauneus on eriarvoistavaa, pinnallista ja vie huomion tärkeämmiltä asioilta. Kahdesta ensimmäisestä olen jokseenkin samaa mieltä: kyse on nimenomaan pinnasta ja on väärin lajitella ihmisiä ulkonäön perusteella. ”Tärkeämmistä asioista” en kuitenkaan ole aivan varma. En ole koskaan ymmärtänyt, miksi runon tai maiseman estetiikka on arvokasta, mutta meikkaaminen halpaa.

Kauneus on myös poliittista, sillä talouden realiteettien koventuessa on ulkonäöstä tulossa entistä keskeisempi kamppailun kenttä. Se on samanaikaisesti luokka- ja sukupuolikysymys: tutkimusten mukaan hoikat etenevät urallaan ja saavat parempaa palkkaa. Lihavat naiset ovat muita suuremmassa vaarassa pudota työelämästä ja he sijoittuvat taloudellisesti ja ammatillisesti heikoimpiin asemiin (jos ei lasketa ulkomaalaisia, sillä etninen ulkonäkö syrjäyttää painoindeksistä riippumatta).

Terve, hyväkuntoinen ja viehättävä olemus ei ole ainoastaan edellytys luokkaetuoikeuksien säilyttämiselle, vaan myös eliitin kastimerkki, sillä taistelu ikää ja kiloja vastaan edellyttää resursseja. Kauneuden säilyttämiseen tarvitaan kuntosalikorttia, hiusväriä ja jatkuvan värjäämisen kestäviä hiustuotteita, rusketusvoidetta, vaatteita, meikkejä, kenkiä, sarjalippu kauneushoitolaan – ja tietenkin aikaa.[19] Mistä perheenäiti-duunari sen kaiken ottaisi?

Ulkonäkö tuottaa luokka-asemaa ja kertoo siitä. Pienet yksityiskohdat viestittävät ihmisen markkina-arvon. Juurikasvu tai rapistunut kynsilakka paljastavat armottomasti, että tällä naisella ei ole varaa ylläpitää myyntikuntoaan.

Normin mukaisen kauneuden merkitys on korostunut, koska kiivastahtisessa yhteiskunnassa pärjäävät parhaiten ne, jotka kykenevät vakuuttamaan kelpoisuudestaan ensi silmäyksellä. Alati muuttuvilla työmarkkinoilla kaikki ovat kaiken aikaa joko työnhaussa, vähällä menettää työnsä, kahden työn loukussa tai muuten vaan katsastamassa parempaa työtä. Huomattava osa työtaakasta on työnantajien vakuuttamista siitä, että juuri minuun kannattaa sijoittaa. Pitää olla sopeutumiskykyä, tiimityötaitoa ja oikea asenne, ja yhä harvemmalla alalla riittää ammattitutkinto ja työkokemus. Ulkonäkövaatimukset eivät enää rajoitu vain keskiluokkaisiin töihin, vaan myös monissa matalasti palkatuissa palveluammateissa työntekijöiltä edellytetään huomattavaa panostusta ulkonäköön. Pitää olla kaunis, hyvin hoidettu, urheilullinen ja energinen. Tämä kaikki koskee koko ajan enemmän myös miehiä, mutta erityisesti naisia.

Työelämän muutos ja siihen liittyvä esteettinen kontrolli heijastuvat ihmissuhteisiin. Lasten hankintaa siirretään myöhemmäksi, yhä pienempi osa väestöstä elää ydinperheessä ja eliniän kohotessa parisuhdemarkkinoilla pörräävät nuorten sinkkujen lisäksi jo yhden pesueen kasvattaneet harmaat

pantterit. Parisuhteiden epävarmuus lisää entisestään tarvetta olla jatkuvasti edustava. Joku on vähällä menettää kumppaninsa, toinen etsiskelee, kolmas on kahden suhteen loukussa, neljäs katselee muuten vaan tarjontaa. Kaikki he haluavat rakastua ensi silmäyksellä.

Lihavuus liitetään köyhyyden lisäksi laiskuuteen ja on siksi erityisen tuomittavaa. Solakkuudesta onkin tulossa eräänlainen kansalaisvelvollisuus. Media toistaa, miten epäterveelliset elämäntavat ja erityisesti ylipaino aiheuttavat sairauksia ja siten uhkaavat koko hyvinvointivaltion olemassaoloa. Terveysjärjestöt vaativat resursseja ennaltaehkäisevään työhön, Hesari kampanjoi laihduttamisen puolesta ja on alettu puhua erityisestä haittaverosta lihaville ihmisille.

Lihavuutta vastustetaan varsin vakuuttavan oloisilla tilastoilla, mutta kyse ei ole pelkästään kansanterveystyöstä, vaan myös talouden tiukentuvasta otteesta (nais)ruumiiseen ja ihmisten vapaa-aikaan. Tästä kertoo se, että samaan aikaan kun nautintoihin liittyviä terveysriskejä paheksutaan ankarasti, työnteon terveysriskejä ei pidetä todellisena uhkana tai kuluna. Ei sittenkään, vaikka työperäinen masennus on keskeisimpiä syitä sairaseläkkeisiin ja työn prekarisaatio uhkaa todistetusti työturvallisuutta.

Valtavirtafeminismissä median pornoistuminen ja naisruumiin vaatimukset nähdään yhtenäisenä ilmiönä. Ajatellaan, että kuva seksikkäästä naisesta kapenee ja käy koko ajan saavuttamattomammaksi samaan aikaan kun yhteisöön kuuluminen edellyttää jatkuvaa ihanneulkonäön tavoittelua. Tässä kuitenkin sotketaan kaksi ulkonäkönormia. Vaikka julkisuus pelaa naisruumiilla nyt aivan eri tavalla kuin aikaisemmin, jako säädylliseen ja syntiseen on säilynyt. Vaikka Tanja Karpela ja Johanna Tukiainen luovat kumpikin uransa median ja ulkonäön varaan, he eivät asetu samaan kategoriaan. Karpelan imago on hyveellinen ja kaunis ikään kuin Jumalan armosta, Tukiainen taas haistattaa hovikelpoisuudelle ja käyttää liikaa glitteriä.

Vaikka valtavirtafeminismin piirissä toisinaan niin esitetään, patriarkaalinen yhteiskuntamme ei rohkaise pornahtavaan seksuaalisuuteen sinällään, pikemminkin rankaisee siitä. Kansalaiskuntoisen naisen oletetaan pyrkivän mahdollisimman lähelle keskiluokkaista kaksinaismoralistista ideaalia, jossa kuuluu olla seksikäs mutta pidättyväinen, meikata mutta hillitysti ja korostaa rintoja mutta paita leukaan saakka napitettuna. Länsimaisen kapitalismin ytimessä on toimistofantasian nainen, jonka maskuliinisen jakkupuvun alle on kätketty pitsiä ja piukkaa pakaraa.

Tällaisen kauneudenhoidon tehtävänä on tuottaa terve ja myyvä naistyöläinen, joka liikoja feminiinisyyden tunnuksia välttämällä osoittaa arvostavansa arkivelvoitteita nautintoja enemmän. Myös monet feministit allekirjoittavat ihanteen: mahdottomia koko- ja ulkonäköstandardeja kyllä kritisoidaan, mutta jos ne jonkun kohdalla täyttyvät ikään kuin luonnostaan, ei siveä barbi nyt lopulta ole niin paha asia. Aivan sattumalta on lupa näyttää täydelliseltä, mutta tiedostava valtavirtafeministi ei tietoisesti ulkonäköönsä panosta.

On olemassa myös toisenlaista kaunistautumista, sitä, joka juhlii feminiinisyyttä ja leikkii häpeämättä sen säädyttömilläkin tunnuksilla. Tällainen iloitteleva kauneus menee paitsi valtavirtafeministien, myös muun keskiluokan kannalta liian pitkälle. Siinä naiset ovat vaarassa unohtaa tärkeimmän, että elämän pitää olla arkea eikä juhlaa, työtä eikä nautintoa. Koreilu nyt ylipäätään on kulttuurissamme pahasta, seksuaalisuuden korostaminen erityisen paheksuttavaa.

Feministiäitini on sitä mieltä, että saisin miettiä pukeutumistani tarkemmin. Ei hän itse paheksu tyttärensä vaatekaappia, mutta pelkää ympäristön leimaa, ettei minun näköistäni naista tulla koskaan uskomaan asiantuntijana. Siinä eivät tutkinto, kokemus ja asiasisällöt auta, jos peppu keikkuu astetta liian tiukoissa farkuissa astetta liian kutsuvasti.

Seksuaalisuuttaan feminiineillä merkeillä korostava nainen mielletään väistämättä tyhmäksi, pinnalliseksi ja vastuuttomaksi.

Minun sukupolvelleni on opetettu, että nainen pärjää siinä missä mieskin. Kaupan päälle saimme kuitenkin uskomuksen, että naisten heikkous on jotenkin sidoksissa traditionaalisiin hepeneisiin. Näistä patriarkaatin miellyttämiseen kehitetyistä, omaa arvoa alentavista vetimistä oli luovuttava, jos halusi elää tasaveroisena miehen kanssa. Ulkonäkövaatimukset ahdistavat, kolhivat itsetuntoa, vaativat kohtuuttomia ja syyllistävät jokaisesta suklaapatukasta. Joku nimetön ja kasvoton toinen määrittelee koko ajan tiukemmin, mitä saan syödä ja paljonko saan juoda, että en saa polttaa ja että minun tulee harjoittaa lihaksistoani vähintään kolmesti viikossa, mieluiten aamutuimaan raikkaassa ulkoilmassa. Ruumiimme kuuluvat kapitalistiselle tuotannolle tai sen työvoiman uusintamiseen. Jos olen yhteiskunnan kannalta avainasemassa, se kertoo myös, millaista kuvaa saan katsoa, keitä saan tavata ja millaista seksiä minun sopii harrastaa.

Silti tavoittelen kauneutta ja loukkaannun, kun kärttyisät feministisisaret sen haluavat minulta kieltää. Suostun tähän myllytykseen, koska koen saavani seksin merkeillä leikittelystä iloa ja tyydytystä. Minua ei kiinnosta, onko tämä kokemukseni patriarkaalisen mielikuvateollisuuden aivopesua, jokin erityinen patologia tai kenties Paholaisen langettama kirous – minulle nautintoni on aitoa ja totta. Minua ei myöskään häiritse, että tapani pukeutua järkyttää säädyllistä keskiluokkaa.

Sen sijaan suren sitä, että ulkonäköni estää minua osallistumasta feministisiin yhteisöihin – eikö alun perin ollut ideana ulottaa ilmaisun vapaus myös naisen seksuaalisuuteen ja purkaa huonon naisen leima? Ei tietenkään kukaan (tai ainakaan moni) feministi kiellä saapumasta lukupiiriin korkokengissä. Kaltaisilleni

naisille ei vain puhuta, meihin ei katsota emmekä me saa kutsuja naisten itsepuolustuskursseille.

Vielä äitini ei ole oivaltanut, että huulipuna voi olla yhdelle sukupolvelle vihollinen mutta toiselle ystävä. Minä haluan molemmat, krumeluurit ja tasa-arvon. En halua sellaista tasa-arvoa, joka säätelee pukeutumistani ja erityisesti sen seksuaalista ulottuvuutta. En hyväksy patriarkaalista keskiluokkaista normia, joka käskee olla siisti, pliisu ja hyvämuotoinen. En myöskään arvosta valtavirtafeminismin normia, jossa stereotyyppinen feminiinisyys on synti.

Valtavirtafeminismin paheksunta on tietysti ymmärrettävää, sillä ulkonäön korostuminen on johtanut epäterveeseen kilpavarusteluun ja siten voidaan ajatella, että joidenkin naisten ylilyönnit nostavat rimaa kaikille. Tässä mielessä ovat pinkkiä rakastavat blondit feminismin rintamakarkureita. Heidän heikkoutensa vuoksi kehitys on jo johtanut perinteisempien kauneudenhoitotuotteiden myyntiennätysten lisäksi kirurgisten operaatioiden lisääntymiseen.

Minulle kauneusleikkaus oli traumaattinen. Lääketieteellinen puoli tosin sujui ongelmitta, mutta feministin tyttären oli äärettömän vaikea myöntää itsensä henkilöksi, joka suostuu leikeltäväksi sosiaalisten ulkonäköpaineiden vuoksi. Olin liian tiedostava siihen itsepetokseen, että valintani olisi tarkoitettu vain omaksi ilokseni enkä siten muka pyrkisi täyttämään ulkoa annettuja normeja. Menin leikkaukseen saadakseni kuulua yhteiskunnan etuoikeutettuihin, niihin, jotka saavat parhaat työt, eniten valtaa ja kiinnostavimmat seksikumppanit. Menin, koska halusin niin kovasti olla kaunis.

Ulkonäköteollisuuden kriitikot vakuuttavat, että naiset koettavat leikkauksilla hoitaa sisäistä epävarmuuttaan, eikä kirurginen operaatio voi siten koskaan olla tyydyttävä. Se kaikki on roskaa. Tutkimuksissa naiset itse kertovat, miten leikkaus johti vajavaisen ruumiin kärsimyksestä seksuaaliseen uudelleen

syntymiseen. Leikkaus muutti myös minun elämäni, sillä sen jälkeen minusta tuli kaunis nainen. Enää en baaripöytään istuessani tarkasta vaivihkaa, että paita on riittävän peittävä, enkä kävellessä kumarra hartioitani. Nautin miehen hätkähdyksestä, kun täydelliset rintani painuvat häntä vasten.

Valtavirtafeminismiin on rakennettu sisään ajatus, että kauneusteollisuuden kaataminen edellyttää sitä, että naiset eivät enää suostu leikeltäväksi, kutistettavaksi, maalattavaksi ja pukeutumaan mitä hankalampiin asusteisiin. Tiedostavia ovat ne, jotka rohkenevat kieltäytyä. Häpykarvojaan siistivä nainen on tilanteesta riippuen joko luokkapetturi tai patriarkaalisen mielikuvateollisuuden uhri.

Minä olen varmaan molempia. Kohdallani kieltäytymisen strategia toimi huonosti, sillä kouralliselle sisäisen kauneuden korostajia on vastassaan yhteiskunta, jossa ulkoisella kauneudella saa valtaa, rahaa, seksiä ja aseman – eikä se silti tarkoita, etteikö samalla voisi tavoitella syvällisempiä elämänarvoja. Kilpavarustelu ei vain pysähdy moralisoivaan paheksuntaan.

Lisäksi valtavirtafeminismissä on jokin luotaantyöntävä piirre, joka itse asiassa rohkaisi tekemään leikkauspäätöksen. Äitini feminismi tyrmää, kieltää ja mustamaalaa kaiken sen, mitä itse kutsun hauskanpidoksi, antamatta kuitenkaan tilalle mitään todellista vaihtoehtoa. Vaikka lähtökohdat ovat erilaiset, valtavirtafeminismin sovinnaisuuskäsitys tulee lopulta hyvin lähelle patriarkaalista keskiluokkaa:

Huulipunaa saa käyttää, muttei liian punaista.
Kengissä saa olla korot, muttei liian korkeita.
Karvoja saa poistaa, muttei intiimialueilta.
Laihduttaa saa, mutta vain terveyssyistä.
Miehille saa hymyillä, muttei vihjailevasti.

Minä uskon burleskiin feminismiin – sen sijaan, että feminiinit tunnukset kielletään, on vaadittava

jokaiselle oikeutta kauneuden kokemukseen. Meillä kaikilla on laatikon perällä hepeneitä, jotka ovat liian rohkeita käytettäväksi missään, mutta jotka sitten kuitenkin osti, koska näytti niissä kauniilta. Burleskin karnevalismi on ajatuksessa, että ikä- ja kokostandardeja tärkeämpää on asenne, että kellä tahansa on lupa leikkiä korseteilla ja silkkisukilla, tai tietenkin halutessaan olla sitä tekemättä.

Feministin univormu on samalla tapaa säädelty kuin sotilaan tai virkamiehen. Minä olen siihen liian koreileva, vulgääri ja miehenkipeä, yksinkertaisesti liian porno feministiksi.

Noidat

Kun he tiukkasivat häneltä vastausta, hän suoristautui ja sanoi: ”Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven.”[20]

Roomalaiskatolisessa kuvataiteessa punaisella värillä on kaksoismerkitys. Miehen vaatteissa se symboloi valtaa ja kuninkaallista verta, naisen päällä sillä viitataan syntiin. Punainen on huoran väri. Raamatun tunnetuin langennut nainen, Maria Magdalena, kuvataan usein punatukkaisena ja pukeutuneena punaiseen.

Ihmisten seksikäyttäytymistä normitetaan kaikissa yhteisöissä ja muutokset seksuaalimoraalissa yleensä kielivät laajemmasta yhteiskunnallisesta murroksesta. Seksuaalimoraali myös tuottaa ja uusintaa yhteiskunnallista järjestystä. Muutama seksiradikaali toimii varoittavana esimerkkinä, mutta laajempi normin kyseenalaistaminen voi järisyttää vallan perustaa.

Täten punainen on myös kamppailun väri, sillä niin kauan kuin herruus rakentuu seksuaalisuuden kontrollille, kapina lähtee libidosta.

Teologit ovat väitelleet vuosituhansia, oliko Maria Magdalena prostituoitu vai ei. On epätodennäköistä, että asiasta saataisiin koskaan varmuutta. Kiinnostavampaa onkin, miten hän kirkon traditiossa symboloi naisen pelottavaa seksuaalista aktiivisuutta ja kantoi sen tunnuksena punaista. Magdalena on minulle rakas, sillä hän ymmärtää meitä kevytkenkäisiä: hän

tuntee minusta puolen, jota siveät naiset eivät ymmärrä, miehistä puhumattakaan. Palon, jota salaan sisälläni, koska jo sen ohut välähdys herättää kanssaihmisissä huolta ja närkästystä.

Magdalenan todellinen arvoitus on, miten vallan tunnuksesta naisen kantamana tulee lankeemuksen symboli, ja miksi lankeemus kuvataan nimenomaan huoruutena. Miten seksi, valta ja sukupuoli kietoutuivat niin tiukasti toisiinsa, että vielä meidänkin päivinämme (erityisesti naisten) normista poikkeava seksikäyttäytyminen on käypä peruste yhteiskunnasta sulkemiselle?

Maria Magdalena nousi kirkossa keskeiseksi vasta keskiajan loppupuolelta lähtien. Sitä ennen Magdalena oli ollut enemmänkin pyhimys muiden joukossa. Näille myyteille oli tyypillistä juoni, jossa syntinen kohtasi armon, katui ja todisti uskonsa kestämällä yliinhimillisiä vastoinkäymisiä. Koska naisen synti liittyi seksiin, oli luonnollista, että pyhimyskalentereissa mainittiin myös monia prostituoituja.[21]

Maria Magdalenan roolin korostuminen liittyy laajempaan historialliseen muutokseen uuden ajan alussa. Langennut ja Jeesuksen jalkojen juuressa syntejään katuva Magdalena symboloi jotakin olennaista silloin, kun aurinkokeskeinen maailmankuva, uskonpuhdistus ja renessanssi alkoivat ravisuttaa katolisen kirkon taloudellista ja ideologista valta-asemaa. Kuten usein muulloinkin, yhteiskuntajärjestyksen järkkyminen nosti seksuaalisuuden keskusteluun ja pakotti yhteiskunnan pohtimaan suhdettaan siihen.

Myös Euroopan noitavainot sijoittuvat samoihin aikoihin. Uskomuksella noitasapatista on selvä yhteys prostituutioon ja seksuaalinormien uudelleenmäärittelyyn. Sen mukaan noidat lensivät öisin Kyöpelinvuorelle paholaisen luokse pitoihin. Taikavoimia saadakseen heidän oli myytävä sielunsa. Kauppa vahvistettiin yhdynnällä Paholaisen kanssa.[22] Noitien tunnusmerkkinä oli eroottinen taikavoima ja

rajaton seksuaalinen halukkuus, joiden avulla he saivat valtaansa puolustuskyvyttömät miehet. Kirkon piirissä kirjoitettu noidanmetsästäjien oppikirja kertoo, miten nuoret noidat viettelevät lemmenjuomillaan demoneita ja varomattomia ihmismiehiä öisiin orgioihin kanssaan. Vanhempien noitien tehtävänä on kaitsea ja opastaa nuorempiaan, sekä taikakeinoissa että lemmentaidoissa.

Seksin, vallan ja vaaran yhteys on myytissä ilmeinen. Siten noitavainot voidaan nähdä yhtenä vaiheena seksuaalisuuden kontrollin pitkässä historiassa.

Maalaustaiteessa noidat tunnisti yhtä usein punaisesta tukasta kuin luudastaan. Samoihin aikoihin uskonnollisessa kuvastossa lähes eteerisenä kuvatun Jeesuksen äidin vastakohdaksi nousi punapukuinen ja lihallinen Magdalena. Raamatun naiskuva jakautui kahtia: syntyivät Madonna ja huora, hyveellinen ja paheellinen nainen. Kunnialliseen naiskuvaan ei mahdu eroottista tekoa tai edes halua, kun taas kunniattomuuden todisteeksi riittää lähes mikä tahansa viittaus Erokseen.

Naisen seksuaalisuus voi olla meidänkin aikanamme monella tapaa epäkorrektia – liian dominoivaa, liian näkyvää, liian aloitteellista, stereotyyppistä, rajua tai outoa. Seksityöntekijät kuuluvat epäkorrekteista naisista kaikkein pahimpiin. Väitän, että prostituutioon liittyvä häpeäleima johtuu naisen seksuaalisen aktiivisuuden poliittisesta vaarallisuudesta – tai pikemminkin siitä uhasta, jonka naisen seksuaalinen aktiivisuus luo yhteiskunnan tuotantosuhteille.

Huorastigma tarkoittaa ilmiötä, jossa seksuaalinormeja kyseenalaistaneeseen naiseen kohdistuu suoria ja epäsuoria rangaistuksia. Leima elää sitkeässä, vaikka normit ja niiden rikkomisesta seuraavat sanktiot vaihtelevat. Jo pelko stigmasta ohjaa naisia kunniallisuuteen tai, mikäli hairahduksia sattuu, salaamaan ne parhaansa mukaan. Huorastigma vaikuttaa naisten seksuaalisiin valintoihin, mutta myös

kaikkeen sellaiseen toimintaan, joka voidaan tulkita seksuaaliseksi: ”varattuna naisena” minun ei ole sopivaa mennä tanssilavalle miespuolisen ystäväni kanssa, vaikka molemmat harrastamme tanssia. (Isoäitini mielestä olisi parempi, etten kävisi lavoilla lainkaan.)

Stigman yhteiskunnallinen merkitys on kurinpidollisessa pelotteessa, jolla naisten enemmistö saadaan pidettyä ruodussa. Hyveellinen nainen elää jatkuvasti leimautumisen uhan alla ja saa todistaa siveytensä yhä uudestaan. Vielä 2000-luvun Suomessa tehdyn tutkimuksen mukaan teini-ikäisten tyttöjen käyttäytymistä ohjaa huoraksi leimautumisen pelko.

Sanktiot perustuvat niihin yleisiin mielikuviin, joita ihmiset rakentavat tuntemattomista. Meidän ajallemme on tyypillistä yhdistää naisen epätoivottava seksuaalisuus kaupalliseen seksiin ja uusintaa seksityöntekijöihin liittyviä uskomuksia mielikuvateollisuuden kautta. Prostituoitu ei ole enää noita, mutta kylläkin väkivallan uhri, mielenterveysongelmainen, narkkari tai rikollinen. Oleellista on, että hän ei ole tavallinen nainen muiden joukossa, eikä häntä siksi tule kohdella tavallisten naisten tavoin.

Kristillisten siveysnormien ohella huorastigmaa rakentaa valtavirtafeminismi, joka on ideologisoinut kristillisen synnin tasa-arvokysymykseksi ja jonka tehtävänä on kasvattaa tytöistä pidättyväisiä ja työteliäitä kunnon kansalaisia. Seuraukset ovat konkreettisia: feministisen debatin tuloksena kansainvälisissä sopimuksissa on päästy jonkinlaiseen yhteisymmärrykseen pakkoprostituution vastaisista toimista, mutta yksikään sopimus ei puutu vapaaehtoisesti alalla toimivien seksityöntekijöiden hyväksikäyttöön ja ihmisoikeusloukkauksiin – eihän olla päästy yhteisymmärrykseen, onko heitä edes olemassa. Jos siis seksityöntekijä ilmoittautuu vapaaehtoiseksi, hän menettää osan kansalaisoikeuksistaan (esimerkiksi oikeusturvan), häneen voidaan kohdistaa viranomaistoimia (esimerkiksi käännyttäminen), hänellä ei ole oikeutta korvauksiin joudut-

tuaan huijatuksi tai riistetyksi asiakkaan tai parittajan taholta, eikä hänellä liioin ole reaalista mahdollisuutta vaatia parannuksia työskentelyolosuhteisiinsa. Kaikki tämä näyttää olevan luontevaa ja oikein, sillä eihän kyse ole oikeista naisista.

Pitkälle 1900-luvulle saakka huonon naisen leima ei edellyttänyt vaihtosuhdetta. Kuka tahansa avioliiton ulkopuolista seksiä harrastanut nainen oli kunniaton, eikä ajoittain ollut sopivaa nauttia seksistä edes vihityn puolisonsa kanssa. Kun nainen rikkoi seksuaalimoraalia, oli yhdentekevää, tekikö hän sen taloudellisesta vai jostakin muusta syystä. Toisaalta rahan ja seksin yhteys ei aina marginalisoinut, vaan saattoi esimerkiksi olla täysin legitiimi perusta avioliitolle.

Seksuaalimoraali sijaitsee yhteisöjen kulttuurisessa syvärakenteessa. Se ei muutu sattumalta, vaan yleensä yhteydessä merkittäviin taloudellisiin ja kulttuurisiin murroksiin. Aina e-pillereiden tuloon saakka naisen seksuaalisuuden kontrollointi toimi takeena siitä, että yksityisomaisuus siirtyi isältä hänen biologiselle pojalleen. Naisen tärkein yhteiskunnallinen tehtävä oli lasten synnyttäminen ja perheen varjelu, joita kumpaakin hänen seksuaalinen aktiivisuutensa uhkasi. Siten oli luontevaa, että rangaistus kohdistui kaikkeen kodin ulkopuolelle suuntautuvaan seksuaaliseen aktiivisuuteen.

Pitkän kristillisen historian kuluessa yhteiskunta on jakautunut sukupuolimoraaliltaan kolmeen luokkaan: miehiin, heidän alapuolelleen sijoittuviin naisiin ja naisten alapuolelle jääviin epänaisiin, joita kutsuttiin huoriksi. Huorat olivat kaikkea sitä, mitä Neitsyt Maria ei ollut: he harrastivat seksiä, eivät olleet kotilieteen sidottuja ja toisinaan jopa hallinnoivat omaa talouttaan. Punainen vakiintui prostituoitujen väriksi muuallakin kuin maalaustaiteessa: 1950-luvulla Suomessakin katunaiset käyttivät ammattinsa tunnuksena punaista, ja edelleen on tapana puhua punaisten lyhtyjen alueista.

Kristillinen patriarkaatti perustui miesten vahvempaan oikeuteen suhteessa liikkuvuuteen, seksiin ja taloudellisiin resursseihin. Julkinen tila ja matkustamista edellyttävät työt kuuluivat miehille. Miehiltä ei yleensä vaadittu esiaviollista pidättäytymistä tai aviollista uskollisuutta, ja halun osoittaminen ja toteuttaminen oli heille naisia sallitumpaa. Ennen kaikkea miehet hallitsivat ja hallitsevat taloutta, edelleen suomalaisenkin naisen palkkaeuro on 80 senttiä.

Silti oli naisia, jotka päätyivät uhmaamaan stigmaa. Se ei tapahtunut vahingossa tai pakon alla, ei ainakaan aina, ei ainakaan kaikkien kohdalla. Vaikka seksuaalisesti aktiiviset naiset ottivat riskin ja uhkasivat järjestystä symbolisella tasolla, valinta toi myös konkreettisia etuoikeuksia. Tavallisilla naisilla oli oikeus liikkumisen, seksiin ja omaisuuteen vain miehen kautta ja luvalla. Marginalisoitumisen hinnalla huorat saattoivat ostaa suoran pääsyn näihin kolmeen resurssiin. Joinakin aikoina huoruus oli naiselle ainoa väylä itsenäiseen elämään ja toisaalta naisen itsellisyys tulkittiin helposti huoruudeksi.

Seksityöntekijät muodostivat naisten kaikkein liikkuvimman segmentin. He matkustivat ja matkustavat edelleen pitkiä matkoja esimerkiksi armeijoiden mukana tai tehdäkseen seksityötä läheistensä tietämättä. Nimitykset *katunainen* ja *julkinen nainen* kertovat, miten prostituoidut miellettiin osaksi muuten vain miehille kuuluvaa julkista tilaa.

Toiseksi, seksityöntekijöillä on ollut myös aivan erityinen suhde seksiin. Siinä missä kunnialliselta naiselta on edellytetty epäseksuaalisuutta, osa kaupallisen seksin vetovoimaa on sen illuusiossa kyltymättömistä naisista. Seksityöntekijät eivät myy vain seksiä: he myyvät kokemusta halutuksi tulemisesta. Heillä on myös voinut olla sellaista erityistietoa, joka ennen internetiä oli rajoitetusti saatavilla.

Kolmanneksi, seksistä saatavat tulot ovat lähes kaikkina aikoina olleet suuremmat kuin mihin naisilla

on ollut mahdollisuus kunniallisemmissa töissä. Vaikka prostituutio liitetään rappioon ja köyhyyteen, se on usein ollut ainoa tai paras taloudellinen selviytymiskeino työväenluokkaiselle naiselle, erityisesti silloin, kun hän on puolison kuoleman tai työkyvyttömyyden vuoksi joutunut yksin vastaamaan perheen toimeentulosta.

Yksi feministiteologian keskeisistä nykyvirtauksista pyrkii Maria Magdalenan maineen puhdistaminen. Argumentin mukaan hänen voidaan osoittaa olleen yksi opetuslapsista ja ehkä Jeesukselle heistä rakkain. Siksi Magdalena ei voinut olla entinen prostituoitu. (Eihän Jeesus olisi voinut nostaa rinnalleen huoraa!)

Suhtautuminen Magdalenaan on pitkälti rinnasteinen valtavirtafeminismin suhtautumiselle seksityöntekijöiden poliittiseen aktivoitumiseen. Vaivoin vallan ylätasanteelle kivunneista naisista on kiusallista tulla feminismin nimissä samastetuksi kunniattomien naisten ihmisoikeusvaatimuksiin. Feministiteologian tavoitteena on naisten oikeus toimia kodin ulkopuolella tasa-arvoisina seurakunnan jäseninä, mutta läheskään kaikki eivät ole valmiita luopumaan kahtia jaetusta naiskuvasta. Naisliike kasaa huolettomasti sisarilleen samaa polttoroviota, jolla naisten kontrolli on toteutettu läpi vuosisatojen. Seksityöntekijät jäävät edelleen jonnekin langenneen syntisen ja passiivisen uhrin stereotypioiden taakse. Feminismin oikeudet ovat kunniallisten naisten oikeuksia.

Suomalaisessa kulttuurissa ei huorastigma tietenkään kosketa enää samalla tavoin kaikkia seksuaalisesti aktiivisia naisia. Meidän kielessämme prostituoitu on kaventunut tarkoittamaan henkilöä, joka harjoittaa seksiä vaihtosuhteessa. Huoran leiman voi toki edelleen saada myös muista seksiseikkailuista, mutta ero maksuseksin ja esimerkiksi moniavioisuuden paheksuttavuuden välillä kasvaa koko ajan. Kärjistäen, nykyään sinkkunainen on kohtuullisen vapaa solmimaan

useita seksisuhteita, kunhan ei pyri hyötymään niistä taloudellisesti.

Muutos käy ymmärrettäväksi, kun sitä tarkastellaan jälleen osana laajempaa murrosta yhteiskunnassa, naisen asemassa ja seksuaalinormeissa. 2000-luvun Suomessa myös keskiluokkaisen naisen oletetaan käyvän töissä kodin ulkopuolella ja siten perheyhteyttä vaalivasta kodin hengettärestä on tullut työelämän taloudellisesti tuottava toimija. Samaan aikaan suvun merkitys on heikentynyt, kun julkinen sosiaaliturva- ja hoivajärjestelmä on ottanut vastuulleen monia perinteisesti naisten kodin piirissä kantamia velvoitteita. Huoli naisen seksuaalisuudestakin on siten vähemmän sidoksissa sukuun ja perheeseen ja enemmän hänen asemaansa työvoimaresurssina. Lähetyssaarnaaja-asennossa aviollisessa heterosuhteessa harjoitetun seksin sijaan on nyt kaiken yläpuolelle nostettu romanttiseen parisuhteeseen sidottu, naisen orgasmia palvova seksi.

Huorastigmakin on muokkautunut tukemaan tätä jälkiteollisen kapitalismin järjestystä. Tosiasia on, että Suomessa nuorille naisille tarjolla olevien töiden työehdot ovat huonontuneet olennaisesti viimeisen viidentoista vuoden aikana. Ihmiset eivät koe työtään yhteiskunnallisesti merkittäväksi eikä se tarjoa turvaa, kehittymismahdollisuuksia tai edes kunnon palkkaa.

Viime vuosina monia sosiaali- ja koulutuspoliittisia uudistuksia on perusteltu ihmisten ja erityisesti nuorten aikuisten ”kannustamisella” työelämään. Käytännössä kyse on sarjasta toimenpiteitä, joilla taataan, että muiden vaihtoehtojen puuttuessa ihmisten on pakko ottaa vastaan mitä työtä tahansa millä ehdoilla tahansa. Tässä asetelmassa myös stigma toimii hallinnollisten pakotteiden tavoin, kun se sulkee yhden mahdollisen väylän ulos matalapalkkatöistä.

Nuoret – ja erityisesti nuoret naiset – ovat toistaiseksi nielleet sen, että yhteiskunnalliset resurssit suunnataan vanheneviin suuriin ikäluokkiin. Heille on

kuitenkin koko ajan vaikeampi perustella, miksi heidän pitäisi tuottaa voittoa muiden palveluksessa kahdeksan tuntia päivässä, varsinkin jos huomattavasti paremman tulotason saavuttaa vastaanottamalla päivittäin yhden puolen tunnin asiakkaan. Huoruus on siis edelleen uhka: mihin palvelusektori joutuisikaan, jos nuoret naiset massoittain vaihtaisivat hampurilaisen paistamisen itsenäiseen seksikauppaan…

Tunnekoukku

Se on eräänlainen hulluuden laji, johon filosofia ei saa otetta; sairaus, jolle ihminen on alttiina kaiken ikänsä; parantumaton, jos se iskee vanhuudessa. Selittämätön rakkaus! Luonnon jumala! Katkeruutta, jota suloisempaa ei mikään ole, ihanaa nautintoa, jota karvaampaa ei löydä. Jumalainen hirviö, jota ei voi määritellä kuin paradoksein.[23]

Koko aikuisikäni olen nojannut äidiltä oppimaani viisauteen miesten ja bussien samankaltaisuudesta. Kummankaan lähtöä ei kannata surra, sillä uusia tulee aina tilalle.

Äitini teoriassa on kuitenkin aukko, sillä kaikki miehet eivät ole reittibusseja. Jotkut ovat Ferrareita. Ferrari on kaunis, kallis ja ainutlaatuinen ja jos sellaisen ohittaa, toista ei ehkä koskaan tule. Enzo Ferrarin mukaan näitä autoja pitää aina olla markkinoilla vähemmän kuin kysyntää. Se saa ihmiset tuntemaan itsensä etuoikeutetuksi.

Ystäväni Kari on juuri tällainen Ferrari.

Kun hedelmällisessä iässä oleva nainen astuu huoneeseen, reittibussimiehet valpastuvat, korjaavat ryhtiään ja madaltavat ääntään. Miehen himo jättää naiselle vallan ja hän voi sen mielensä mukaan hyväksyä, hylätä tai hyllyttää pahan päivän varalle. Toisinaan miehet yrittävät esittää välinpitämätöntä. Kehon viestintää on kuitenkin vaikea manipuloida ja kokenut

nainen haistaa teeskentelyn. Pelkkä pupillin hienoinen laajeneminen riittää kertomaan, että mies haluaa ja on siis koukussa. Hätäinen vilkaisu rintoihin muuttaa voimatasapainon pysyvästi.

Karin pidättyväisyys on aitoa ja sekoittaa siksi pään. Miehen neutraalius kiinnittää huomion, heikentää arvostelukykyä, heittää haasteen ja kertoo varasta valita.[24] Asetelma kääntyy toisin päin: mies on himoittu, nainen pyytää ja altistuu torjunnalle.

Nyt keskipäivän helteessä Kari vihdoin harppoo opiston pihaan ja tervehtii tuttuja. Katse ei tee kauniin naisen kohdalla poikkeusta, se on kaikille sama, ystävällinen ja avoin. Keltainen teepaita on aavistuksen liian tiukka. Sen tarkoituksena on kertoa, että vaativasta työstä huolimatta aikaa jää edelleen urheilulle... Vieressäni portaalla istuva brunette huokaisee. Tyttö muistuttaa minua, on vain nuorempi ja kauniimpi. Minäkin haluaisin huokaista, mutten kehtaa.

Kari on iloinen näkemisestäni. Hän kuuntelee kiinnostuneena, vaikka minulle ei kuulu mitään erityistä. Olen ehtinyt kuvitella tämän hetken satoja kertoja, miten olisin vihdoin viehättävä ja itsevarma. Nyt en muista yhtään nokkeluutta, en oikein uskalla edes katsoa silmiin. Kari seuraa hämmennystäni lempeän huvittuneena ja hänen pupillinsa ovat täsmälleen samankokoiset kuin aina ennenkin.

Vaikka minä olen luovuttanut jo aikaa sitten, rakkauteni ei anna periksi. Se on loputon virta pieniä vihjeitä ja selittämätöntä kömpelyyttä hänen lähellään. Se on myös hulluja valintoja: vähän kerrassaan ovat työpaikka, kotikaupunki ja ystävänikin vaihtuneet. Miehen katseen vuoksi laihdutin parikymmentä kiloa ja häntä ajattelen aina, kun ostan uuden vaatteen tai entistä tuuheuttavamman ripsivärin. Olen tehnyt hänen kiinnostuksensa herättämiseksi kaiken mahdollisen, lukuun ottamatta yhtä: en tee sellaista aloitetta, jonka mies voisi hyväksyä tai hylätä. En voi, sillä riski on kohtuuton.

Merkityksettömien miesten kohdalla suora ehdotus ei tietenkään ole feministille ongelma. Useimmiten mies on joka tapauksessa jo ehtinyt viestittää suostumuksensa ja jos joku kieltäytyisikin, on hän korvattavissa toisella. Viime yönä kutsuin muitta mutkitta vuoteeseeni miehen, koska hänellä oli samanlaiset poskipäät kuin Karilla. Mies oli itsekin hauska ja huomaavainen rakastaja, mutta silmiä siristämällä saatoin kuvitella rakkauteni hänen tilalleen.

Olen feministin tytär. Minut kasvatettiin seisomaan omilla jaloillani ja kenellekään niiailematta. Sain kahmaloittain rakkautta, aikaa ja sivistystä. Opin, että mitä ikinä elämässäni teenkin, en tanssisi patriarkaatin pillin mukaan. Feministin tyttärestä ei tulisi kokousten kahvinkeittäjää, hän ei jäisi väkivaltaiseen parisuhteeseen eikä asettaisi puolison uraa omansa edelle.

Jotakin äiti jätti kuitenkin kertomatta. Muistan surun ja huolen hänen silmissään, kun kerroin hehkuvana ensirakkaudestani. Ehkä hän oli neuvoton, ehkä asiaan liittyi liian kipeitä muistoja tai sitten oikeita sanoja ei vain koskaan löytynyt. Niin kaukorakastumisessa kuin parisuhteessakin on kyse feminismin kannalta vaarasta: rakastunut nainen uhrautuu, pyytämättä, vaikka tietäisi siitä seuraavan kärsimystä. Taloudellinen, oikeudellinen ja koulutuksellinen itsenäisyys ei merkitse mitään, jos niiden jälkeenkin on heteroseksuaalisen halun vanki.

Feministit ovat analysoineet huolellisesti jokaisen patriarkaatin valtasuhteen ja rakenteen, johon länsimainen nainen voi kompastua. Rakastumisesta he eivät kuitenkaan osaa puhua. Se on niin noloa. En tarkoita tässä mitä tahansa romanssia, vaan sellaista ehdotonta ja piittaamatonta palvontaa, joka muuttaa kaiken muun merkityksettömäksi. Joskus vähemmän rakastunut mies käyttää toisen kiinnittymistä hyväkseen ja vaatii parisuhteessa kohtuuttomia, mutta yhtä lailla miehen moitteettoman kunniallinen pidättyminen

suhteesta voi johtaa harkitsemattomiin valintoihin. Kaikki rakastuvat, mutta kenellekään se ei ole samalla tavoin vaikeaa kuin heterofeministille. Se avaa kiusallisen kysymyksen, onko emansipaatio todella tunteita, halua ja niihin heittäytymistä tärkeämpää…

Edellisestä tapaamisestamme Karin kanssa on vain viikko. Hän isännöi silloin vastaanottoa, jonne minäkin monien käänteiden jälkeen olin onnistunut saamaan kutsun. Seisoin syrjässä lasini kanssa ja katselin, miten hän jutteli ja nauroi ihmisten keskellä. Niin me aina teemme.

Vanhasta myytistä löysin johtolangan tunnekoukkuun, joka ei avaudu 2000-luvun rationaaliselle ajattelulle. Sen mukaan alussa maata hallitsi viisauden, seksuaalisuuden ja hedelmällisyyden jumalatar. Kuolevaisten kansat antoivat hänelle erilaisia nimiä: sumerilaisille jumalatar oli Inanna ja babylonialaisille Ishtar. Persialaiset tunsivat hänet Anahitana ja muualla hän oli Anath, Astarte ja Ashtart. Egyptissä palvottiin Isistä ja Lydiassa Cybeleä. Jopa Afrodite on ymmärretty perinteen jatkajaksi, vaikka antiikin Kreikassa seksuaalisuuden ja hedelmällisyyden jumaluudet olivat jo erillään Raamatun Madonnan ja Magdalenan tavoin.

Muinainen jumalatar oli nainen, josta feministiäiti voisi olla ylpeä. Hän oli itsenäinen, sillä vaikka hän kuului jokaiselle miehelle, ei kellään heistä ollut käskyvaltaa hänen ylitseen. Hän teki mitä tahtoi ja useimmiten tahtoi juuri sitä, mikä naisten enemmistöltä oli ankarasti kielletty – hän tuli tunnetuksi lukuisista rakkausseikkailuistaan. Missä jumalatar kulki, polunvarret täyttyivät sydämensä särkeneistä miehistä, niin ihmisistä kuin kuolemattomistakin.

Jumalattarella oli kuitenkin yksi heikkous. Se oli kaunis nuorukainen, poikarakastaja, joka joissakin tarinoissa kuvataan ihmiseksi, toisissa jumalattaren omaksi pojaksi. Tähän mieheen hän hullaantui totaalisesti, eikä ollut mitään, mitä hän ei olisi tehnyt miellyttääkseen rakkautensa kohdetta.

Tietenkin kävi niin, ettei mies vastannut rakkauteen, ei ainakaan samanlaisella palolla. Lopulta jumalatar joutui taipumaan miehen kylmyyteen. Inanna löysi pitkältä matkalta palatessaan Dumuzinsa huvittelemasta ilman kaipauksen merkkejä. Cybele suostui päästämään rakastajansa Attiksen vasta, kun tämä kastroi itsensä ja paiskasi veriset kivekset jumalattaren kasvoille. Adonis kuoli metsästysonnettomuudessa apuun rientäneen Afroditen käsivarsille.

Muinaisen jumalattaren tarinasta on useita versioita, mutta aina siinä toistuvat kokeneen naisen palvovan rakkauden ja rajun luopumisen teemat. Vaikka Adonis mielellään vietti aikaa Afroditen luona, tämän vielä pestessä ruumista kyynelillään nuorukainen jo hakkaili kuoleman jumalatar Persefonea. Myytin suuri kysymys on: miten on mahdollista, että kaikki maailman miehet viettelemään kykenevä nainen ei pystynyt pitämään kalleinta rakastajaansa?

Ajattelen ratkaisun löytyvän poikarakastajan yhä uudelleen toistuvasta kaksoisroolista, joka määrittelee muinaisen jumalattarenkin kaksinaisesti – rakastajattareksi, mutta myös äidiksi. Myytti kuvaa erityistä rakkauden lajia, jossa naisen intohimoiseen kiintymykseen kietoutuu äidin ehdoton ja uhrautuva rakkaus. Sen syvyyttä ei toisen välinpitämättömyys horjuta, pikemminkin päinvastoin. Tällainen rakkaus on kuolemaantuomittu, sillä naisen kaikennielevä syli pakottaa aikuisen miehen joko tukahtumaan tai lähtemään. Mieheksi kasvaminen edellyttää äidistä irtaantumista. Myytissä poikarakastaja kuolee väkivaltaisesti ja usein herää myöhemmin henkiin toisessa, jumalattaren vallan ulottumattomissa olevassa hahmossa. Aikuinen mies ei voi ottaa vastaan ehdotonta omistautumista, ja tällaiseen rakkauteen on alusta asti rakennettu sisään luopuminen.

Nyt opistolla Kari kerää nopeasti ympärilleen pienen haaremin. Paheksun mielessäni keijukaisia, jotka parveilevat pikkuruisissa kesämekoissaan hyvinkin 30 vuotta itseään vanhemman miehen hehkussa. Kari

ei näytä huomaavan kesämekkoja. Hän istahtaa viereeni lämpimälle portaalle ja mainitsee jotain äskettäin lukemastaan Ciceron elämänkerrasta.

Keskipäivän aurinko on heruttanut pisaran hänen kaulalleen ja minä pohdin, miltä se maistuisi. Hän saa minut halusta sairaaksi. Mutta rakkauteen ei voi ketään pakottaa. Koko murheeni on kummallinen ja banaali.

Kun olin lapsi, kodissamme kokoontui feministinen vertaisryhmä. Muistan joukon äitini ikäisiä naisia, kaiken näköisiä ja kokoisia, eri yhteiskuntaluokista ja eri puolilta maata lähiöömme lennähtäneitä. Pidin kovasti näistä tapaamisista; niissä puhuttiin seksistä ja syötiin herkkuja, joita kumpaakin meidän valistuneessa kodissamme muuten tehtiin harvoin.

Yhteistä naisille oli, että he kaikki kokivat antaneensa miehelle enemmän kuin olivat saaneet. Näitä kaupassa petettyjä olivat eronneet ja eroa harkitsevat, jotka kertoivat parisuhteessa kokemistaan pettymyksistä. Näitä olivat yksineläjät, jotka taiteilivat monen miehen loukussa. Pari naista oli vuosien ajan odottanut, että rakastaja vihdoin jättäisi vaimonsa. Tarinoissa miehet valehtelivat, rikkoivat lupauksiaan, joivat perheen ruokarahat ja toisinaan löivätkin, mutta koskaan he eivät olleet etäisen saavuttamattomia. Koskaan ei puhuttu siitä, mikä vaikutus on miehen katseen ja kosketuksen puutteella – ja kuitenkin luulen, että juuri siitä he lopultakin puhuivat.

Ferrarista haaveilu on tietenkin mieletöntä, jos reittibusseja riittää ja niissä matkustaminen on mukavaa. Mieletöntä oli myös Afroditen halu palvoa passiivista Adonista, kun oven takana jonotti puoli Olymposta kukkapuskien ja suklaarasioiden kanssa. Kärsimätön aikamme ei suvaitse täyttymättömyyttä; mies on joko valloitettava tai päästettävä menemään. Siksi en uskalla kertoa halustani kenellekään. Tällainen saavuttamattomaan kiinnittyminen on outoa ja irvokasta.

Olen kateellinen sellaisille naisille, jotka eivät ole kiinnostuneita feminismistä. Naisille, joiden pumpulimaassa

ei saippuasarjoissa, sydämenmuotoisissa ilmapalloissa ja horoskoopeissa ole mitään noloa. Jotka haaveilevat morsiuspuvuista ja saippuakuplista, joiden mielestä on vain luonnollista ja oikein luopua unelmistaan ja itsestäänkin rakkauden tähden. Jotka ajattelevat, että kaikkien ei tarvitse olla Peppi Pitkätossuja kaiken aikaa.

Samalla olen katkera äidilleni, joka opetti pitämään jalat maassa, että emansipoitunut nainen on vahva ja omaehtoinen. Me tiedostavat naiset nimittäin, me emme lennä koskaan. Me emme pety rakkaudessa, koska emme siltä ihmeitä odota. Rakkauden jälkeen poden vain krapulaa siitä, että edes yritin räpiköidä ideologian surkastuttamilla siivilläni.

Myöhemmin iltapäivällä saan Karilta kyydin kotiin. Moottoritien hyrinässä keskityn ihailemaan rattia pitelevää miestä. Hän on sydämellinen, iloinen, avoin, reilu, peloton, komea ja taitava. Hän on kaikki, sivistynyt työläinen, vaatimaton johtaja, köyhyyden muistava hyvätuloinen ja aikuinen idealisti. Tiedän katsovani häntä vaaleanpunaisten silmälasien läpi ja tunnen kapinallisen riemua, kun kerrankin uskallan niin tehdä.

Ehkä kyse ei olekaan miehistä tai autoista, vaan hullaantumisen sisäisestä ominaisuudesta: kokenut viettelijätär on jälleen epävarma viehätysvoimastaan, itsevarma feministi hämmentyy hymystä niin, että törmää lyhtypylvääseen. Lopulta ei ole väliä, jäikö rakkaus kokonaan vaille vastakaikua vai vaihtoiko itsekunnioituksensa yhteen yöhön. Saavuttamattomanakin sen mysteeri pyyhkii elämän jäljet ja palauttaa herkkyyden.

Juuri nyt hän on siinä, lähellä ja todellinen.

Autoradio soittaa *Born to Be Wild* –alkusoinnut, asvaltti on kuuma ja halu kuopaisee sietämättömästi alavatsaa. Musiikki kutistaa tilaa ja synkronoi pulssimme. Vilkaisen Karia ja hän katsoo takaisin. Sekunnin osan ehdin nähdä haluni hänen silmissään.

Sitten mies hengähtää syvään ja naksauttaa päättäväisesti radion hengelliselle kanavalle. Lumous on mennyt.

Olemme kuin mitään ei olisi tapahtunut.

Väärin himoittu

Hellyttävää kuinka innokkaasti
mittaat hiusteni kasvua.

Suloista miten haluat haistella hikeäni.

Melkein pelottavaa herkkyys
jolla vapiset lähelläni.

Mutta tätä tautia
ei paranneta vesiheinällä
ei vihreällä teellä

joten ole hyvä

ja ota minut kunnolla.[25]

Nyt, täyttäessäni 30 vuotta, kirjoitan vihdoin libidoni kirouksesta.

Tähänastisen elämäni olen käyttänyt uran ja aseman tavoitteluun, sillä arvelin, että niiden avulla voisin poimia sänkyyni valtakunnan kiinnostavimmat rakastajat. Työ kantoikin hedelmää, mitä tulee sosiaaliseen asemaan: hiljalleen nousin lähiöni räkälästä ensin säädyllisten ihmisten kategoriaan ja lopulta yltäkylläiseen keskiluokkaan. Olen tyytyväinen työhöni ja ylpeä saavutuksistani.

Kuitenkin, vuosi vuodelta elämäni sisältää yhä vähemmän nautintoja yhä harvempien kumppanien

kanssa. Miehet ovat lakanneet haluamasta minua. Olen kuullut, että jotkut pitävät päiväkirjaa naisista, joiden kanssa ovat harrastaneet seksiä. Minä listaan miehiä, joita halusin mutten saanut.

Kesti kauan huomata, että en enää ole yhtä viehättävä kuin ennen. Aluksi ajattelin sen johtuvan ulkonäöstä – ihon harmaantumisesta, lasten tuomista kiloista ja niin edelleen. Mutta ei, edelleen telineiltä vihelletään, kun kuljen rakennustyömaan ohi. Tuntemattoman miehen vietteleminen baarista on aivan yhtä helppoa kuin aina ennenkin, pitää vain katsoa silmiin, kuunnella keskeyttämättä ja hymyillä tilanteen mukaan veikeästi tai hämmentyneesti. Olen vieläkin kiinnostava parittelukumppani, kunhan olen ei-kukaan enkä sano mitään merkityksellistä. Sellaisen naisen kanssa kuka tahansa heistä haluaisi rakastella.

Pitkään luulin olevani puutteessani yksin, mutta sittemmin olen alkanut epäillä. Äskettäin tapasin kahvilassa kolme viehättävää, iloista ja korkeasti koulutettua ystävätärtäni. Ennen tämä seurue kokoontui puimaan kunkin rakkauselämää, nyt vertailimme hieromasauvojen ominaisuuksia. En siis ilmeisesti ole ainoa kolmikymppinen, joka saa seksiä vain juottamalla miehen humalaan.

Olen elänyt kummallisessa uskossa, että menestys, varmuus ja kokemus olisivat seksikkäitä ja siksi tavoiteltavia ominaisuuksia. (Monet nuoruuteni parhaista rakastajista olivat sellaisia!) En huomioinut laskuissa sukupuoltani. Feministin tyttärenä en tullut ajatelleeksi, että toisin kuin suurmiehet, ihailemani suurnaiset eivät juurikaan meritoituneet erotiikan saralla. Liian myöhään oivalsin, että miehessä puoleensa vetävät ominaisuudet ovatkin naisessa karkottavia.

Useimmat miehet haluavat naida itseään heikompia naisia, itseään pienempiä, nuorempia ja hauraampia. Mikäli kyse on pitempiaikaisen heterosuhteen perustamisesta, on naisen hyvä ansaita hieman

vähemmän ja olla korkeintaan yhtä koulutettu kuin kumppaninsa. Tätä kaikkea minä en ole. Huomaamatta minusta on tullut niin vahva, että miehet kavahtavat – enkä heitä siitä syytä, sillä toisinaan pelkään itsekin tahtoani. Minusta on myös tullut varma ja kokenut keskustelija, jolle harvalla miehellä on niin kiinnostavaa sanottavaa, että sitä jaksaisi kuunnella koko illan. Samalla näyttää kadonneen nuoruuden viehättävä epävarmuus. Ainakin se on kätkettynä jonnekin liian syvälle.

Sisälläni kaikuu kauhu, sillä tiedän, ettei epävarmaan pikkutyttöön ole enää paluuta. Minusta on tullut turn-off.

On jollakin tavoin ymmärrettävää, että monet miehet kiihottuvat voiman kokemuksesta. Paljon vaikeampaa on ollut hyväksyä, että itsekin nautin siitä, että myöskään itselleni tasa-arvo ei ole seksikästä. Olen mielelläni vahva ja autonominen nainen, mutta samalla en voi mitään sille, että varmimmin laukean hauraana ja antautuvana. Rakkaimmat fantasiani ja järisyttävimmät orgasmini ovat aina liittyneet tilanteisiin, joissa olen tavalla tai toisella objekti, mieluiten sidottu, nöyrä ja olemassa vain toisen haluja varten. Nautin tullessani otetuksi ja itken hiljaa, jos en saa miestä ottamaan ohjia. En voi enkä halua muuttaa sitä, miten testosteroni saa alushousuni kostumaan. Toisinaan pelästyn tai tunnen syyllisyyttä siitä, miten seksistisiä fantasiani ovat – niin seksistisiä, etten sellaista seksiä tule tosielämässä koskaan saamaan.

Kerran törmäsin rapussa naapuriin, kun koetin hinata jotain alfaurosta makuuhuoneeseeni. Vanha feministi katsoi hämmentyneenä, ei tiennyt, miten suhtautua. Mitä kaltaiseni älykäs ja itsenäinen nainen saattoi nähdä sellaisessa sovinistisiassa? Halusin pysähtyä selittämään, ettei niiden tarvitse olla fiksuja tai tiedostavia, kunhan panisivat tosissaan. (Enhän minä niiden kanssa keskustele.) Epäilen kuitenkin, ettei hän olisi ymmärtänyt.

Tiedän kyllä, ettei poliittisesti epäkorrekti haluni ole ennalta määrätty. Vaikka lisääntymisvietti on perintötekijöissämme, sen ilmentymät vaihtelevat kulttuurista toiseen.[26] Tiedän, että feministin kuuluisi tavoitella tasa-arvoa vuoteessakin tai vähintäänkin vaieta, jos ei sitä tee. Koska kulttuuri muovaa halujamme, kysymys on väistämättä myös poliittinen. Miten alistuvan naisen sitten pitäisi tähän suhtautua, jotta ei tulisi ideologian nimissä tukahduttaneeksi omia tarpeitaan?

Viehtymys alistumiseen on vaikea kysymys. Olen tavannut lukuisia naisia, jotka kertovat tunnistaneensa ja etenkin myöntäneensä asian varsin myöhään. Jotkut radikaalifeministit ovat sitä mieltä, että sukupuolieroon perustuva heteroseksi ei ainoastaan heijasta vaan myös uusintaa sukupuolijärjestystä. Patriarkaalisessa yhteiskunnassa dominoiva seksuaalisuus fetisoi vallan ja tekee demokraattisesta seksistä ahdistavaa – siis ehdollistaa minut kiihottumaan perinteisestä naisen roolista. Patriarkaatti sisällämme on syöpä, jota vastaan on taisteltava silloinkin kun se sattuu: alistumisfantasia ei ole osa minua, vaan sisintäni saastuttavaa sortorakennetta.

Myös suomalaiseen valtavirtafeminismiin sisältyy ajatus, että miehen dominoima heteroseksi kuvaa ja ylläpitää naisten alisteista asemaa, näyttää pienoiskoossa koko patriarkaattiteorian. Sitä symboloi pornoon assosioituva asetelma, jossa nainen on polvillaan miehen edessä. Polvistuminen kuvastaa falloksen palvontaa, samalla kun miehen penis naisen suussa estää puheen, demokratian keskeisen tunnuksen. Siksi meitä miehistä ja maskuliinisesta dominanssista viehtyneitä kiivaimmat radikaalifeministit kutsuvat kullinimijöiksi (dick suckers).

Mikäli tämä kaikki pitää paikkansa, antautuessani miehelle tulen kerta toisensa jälkeen vahvistaneeksi rakennelmaa, joka riistää kanssasisariani. Perversioni tekee minusta miehisen herruuden ikonin.

Naista alistava maskuliininen seksuaalisuus.

Naista emansipoiva feminiininen seksuaalisuus.

Valtavirtafeminismin kehyksessä alistuminen ei ole syy naisen halulle mieheen vaan pikemminkin kuolettaa sen. Oikea seksuaalisuus on tasa-arvoista, monogaamista, intiimiä ja romanttista. Kun siis masturboidessani haaveilen tylyistä käskyistä ja kiihkosta miellyttää, tunnen niskassani Sheila Jeffreysin syyttävän katseen. Huokaan orgasmini hieman kovempaa etten kuulisi, kuinka hän sähisee: ”Petturi!”

Omaa syyllisyyttäni (jonka kanssa, rehellisesti sanoen, voin elää aivan mainiosti) pahempaa on miesten syyllisyys. Aikaisemmin kunniallisen naisen ei sopinut nauttia seksistä, saati esittää rakastajalleen vaatimuksia. Hieman karrikoiden, naisen tehtävänä oli miehen eläimellisen halun tyydyttäminen yhteiskuntarauhan ylläpitämiseksi. Toisen aallon feminismin suurin saavutus oli vaatimus naisen orgasmista. Syntyi feministisesti korrekti, tasa-arvoon ja naisen nautintoon perustuva heteroseksi. Ihanteelliseksi rakastajaksi nousi hellä, sensitiivinen, naisen rytmiä ja nautintoa palvova mies (naiselta vastaavaa epäitsekkyyttä ei odoteta). Seksin symboliksi tiivistyy nainen, joka painaa eteensä polvistuneen miehen pään reisiensä väliin. (Miehen penis on kuvassa tietenkin terhakkaasti pystyssä, sillä hyvä rakastaja ei vain täytä velvollisuuttaan, vaan myös saa siitä oman nautintonsa.)

Joskus, kun kaikin puolin mukavan miehen ujo elin liukuu kainosti sisääni, haluaisin huutaa: ”lakkaa välittämästä minun tunteistani ja nussi kunnolla!” Edes kerran.

Pitäisikö minun feministinä nyt tukahduttaa syntinen haluni ja koettaa keskittyä siihen, mikä on sallittua? Mutta enkö silloin tule alistuneeksi samaan naisen seksuaalisuuden kontrolliin, jota vastaan feministinen liike aikanaan nousi? Onko mieltä pyrkiä irti kahleista vain saadakseen kiinnittää toiset tilalle?

Feministin tyttärenä olen kasvatettu ajatukseen, että ihmiset ovat tasa-arvoisia eikä yhden sovi alistaa toista – saati kaivata alistettavaksi. Siksi valtasuhteen

tuominen vuoteeseen on niin vaikeaa. *Alistuminen* ja *alistetuksi tuleminen* ovat kuitenkin eri asioita. Alistumisessa on eri tavalla kyse toimijuudesta, siinä päätän itse asettua tiettyyn asemaan ja aktiivisesti rohkaisen kumppaniani ohjastamaan. Kyse ei ole pakosta vaan vapaudesta - kristittyjen Jumalakin antoi ihmisille vapaan tahdon, sillä vasta vapaa saattoi aktiivisesti alistua hänen edessään.

Asetelmaa voidaan jäljittää aina maailman ensimmäiseen naiseen Lilithiin saakka. Vanhan juutalaisen tarun mukaan Lilith luotiin maan tomusta jo ennen Adamia tai viimeistään samanaikaisesti hänen kanssaan. Siksi Lilith oli tasa-arvoinen miehensä kanssa ja arvoaan korostaakseen kieltäytyi sukupuoliyhteydestä. Adam valitti Jumalalle, joka kirosi Lilithin ja muovaili tilalle sävyisämmän Eevan.

Lilithin synti oli siis sama kuin itsensä Saatanan, kun hän kieltäytyi ylistämästä Adamia. Siinä missä Jumala vaati Saatanalta kumartamista luomuksensa edessä, naispuolisen Lilithin olisi pitänyt osoittaa alamaisuuttaan suostumalla sukupuoliyhteyteen. Seksi oli jo paratiisissa patriarkaatin keskeisin instituutio ja siitä kieltäytyminen merkitsi kapinaa.

Merkittävää kuitenkin on, että vaikka Lilith piti Adamia liian demokraattisena seksikumppaniksi, seksistä hän ei kuitenkaan luopunut. Perimätiedon mukaan hänellä oli lukuisia rakastajia, demoneita ja myöhemmin ihmisiäkin. Lilith pani kenen kanssa tahtoi eikä pannut, kun ei tahtonut – hän siis suostui alistumaan vaan ei alistettavaksi.

Tästä syystä lasken itseni jalkansa ristineen Lilithin sukuun, en Eevan. Vaikka nautin miehestä päälläni, alistumisviettini ei ole johtanut alistumiseen yhteiskunnassa, päinvastoin: kyse on leikistä, joka kiehtoo ehkä juuri asetelman outouden vuoksi. Itsenäisen feministiäidin tyttärelle se on virkistävä matka toiseen todellisuuteen, jossa pätee vielä kaikki se, josta vanhoissa tarinoissa kerrotaan.

Kiitos äitiemme feminismin, miehisen dominanssin esille houkuttelu on kuitenkin työlästä puuhaa. Miestä pitää taivutella ja johdatella, suostutella ja johtaa harhaan, vain jotta saisi vanhat maskuliinisuuden tunnukset kidutettua esiin. Siispä kaipaamaani seksiä saadakseni suostun piilottamaan suorasukaisuuteni pitsiin ja pehmennän määrätietoisuuttani pastellisävyillä. Kiharoilla saan kasvoni näyttämään herkemmiltä ja korkeat korot korostavat hedelmällisyyttä urakeskeisyyden sijaan.

Toisinaan annan ymmärtää, etten selviä laukkuni kantamisesta tai ettei minulla ole lainkaan suuntavaistoa. Avuttomuuteni pakottaa miehen ottamaan ohjat käsiinsä ja nostaa testosteronitasoa. Koukku toimii sittenkin, vaikka useimmat miehet tietävät sen valheellisuuden, että olen selvinnyt mainiosti itsekseni paikoissa ja tilanteissa, joista rivikansalainen lukee Alibista. Ehkä hekin nauttivat leikistä.

Vuosi vuodelta näytelmä käy kuitenkin absurdimmaksi. Kannan kyllä feminiinejä tunnuksia mielelläni, mutta tuntuu turhauttavalta käyttää jatkuvasti sordiinoa vain siksi, että mies saisi olla mies.

Haaveilen miehistä, jotka ihan oikeasti kykenisivät suitsimaan kaltaiseni suulaan, itsekeskeisen, tempoilevan ja dominoimaan pyrkivän naisen. Selkärankaisista kunnian miehistä, jotka eivät arvota ihmisiä sukupuolen perusteella ja jotka kohtelevat toista kuin toivoisivat itseään kohdeltavan – mutta jotka silti suostuvat tuomaan piiskan tullessaan luokseni illalliselle.

Haaveilen miehistä, jotka ovat polvistumisen arvoisia.

Lopuksi

Tämän kirjan esseissä olen kuvannut kohtia, jotka saavat minut ymmälleni; kohtia, joissa sukupuoli ja seksuaalisuus muodostavat ongelmia, joihin ei äitini feminismillä ole ratkaisua; pahimmillaan kohtia, joissa huomaan valtavirtafeminismin – yhdessä perinteisten maskuliinisten kontrollimekanismien kanssa – rajoittavan kaltaiseni seksin kautta maailmaa hahmottavan naisen mahdollisuuksia emansipaatioon.

Toivon, että etuoikeutetusta sijainnistani huolimatta analyysini eroaisi valtavirtafeminismistä ainakin kahdessa suhteessa: ensinnäkin olen koettanut kuunnella toisten naisten tarinoita silloinkin, kun ne poikkeavat omista käsityksistäni. Toiseksi yritän tavoittaa myös oman feminismini pimeän puolen: sen, miten naiseus voi merkitä alistetuksi tulemista, mutta valitettavasti myös toisten alistamisesta hyötymistä.

Tekstejä yhdistää sukupolvien välinen ristiriita suhtautumisessa seksiin ja valtaan. Sukupolvella tarkoitan tässä feminismin sukupolvia, niin kutsuttujen toisen ja kolmannen aallon feministejä. Jako ei välttämättä ole yhtenevä biologisten sukupolvien kanssa, sillä Suomesta löytyy myös parikymppisiä toisen aallon feministejä ja keski-ikäisiä, joiden ajattelu tulee hyvin lähelle omaani. Silti myös iällä on merkitystä, sillä oma ikäluokkani on kasvanut ratkaisevasti erilaisessa maailmassa kuin vanhempamme. Ei ihme, että radikaalifeminismin johtotähti Sheila Jeffreys kirjoittaa hämmentyneenä:

Sukupuolella ja kaikilla miehen johtoaseman tuottamilla ylivallan ja alistumisen, voiman ja voimattomuuden perinteisillä tykötarpeilla leikkiminen vaikuttaa hauskalta. Kun 1960-luvulla aikuistuneiden naisten sukupolvelle meikkaaminen ja korkokengät merkitsivät kipua, rahanmenoa, haavoittuvuutta ja huonoa itsetuntoa, uusi nuori sukupolvi kertookin meille, että nämä jutut ovat hienoja, koska he valitsevat ne. Tälle uudelle sukupolvelle näyttää olevan arvoitus, kuinka me pystyimme pitämään hauskaa nyppimättä kulmakarvojamme tai ajamatta säärikarvojamme.[27]

Erottautuminen vallitsevasta feminismin perinteestä ei tarkoita äitikapinaa. Tämän kirjan teki mahdolliseksi liikkeen edellisten polvien pyyteetön työ – sen ansiosta minulla on koulutusta, taloudellista itsenäisyyttä, julkaisukanava ja aviomies, jonka osallistuminen kodin askareisiin jättää aikaa muuhunkin kuin pyykin pesuun. Tätä kaikkea äidilläni ei ollut, isoäidilläni vielä vähemmän.

Kuitenkin juuri näiden naisen asemassa tapahtuneiden muutosten vuoksi näen maailman toisin kuin aikaisemmat feministipolvet. On kasvanut nuorten aikuisten ryhmä, jolla median pornoistumisen, pidentyneen sinkkuvaiheen ja korkean elintason myötä on ennätyksellisen suotuisat olosuhteet seksuaaliseen etsintään.[28] Virginie Despentesin historia kuvaa hyvin sitä ympäristöä, jossa meidän kolmannen aallon feministien kokemus syntyi:

Kävin sekakoulun. Jo esikoulussa huomasin, että tytöt ovat yhtä lahjakkaita kuin pojat. Käytin minihameita ilman että perheeni murehti mitä naapurit ajattelivat maineestani. Aloin käyttää pillereitä neljätoistavuotiaana, eikä niiden saanti ollut mitenkään hankalaa. Nain heti kun siihen tarjoutui tilaisuus, nautin siitä todella, ja nyt kaksikymmentä

vuotta myöhemmin tekee mieli sanoa seksistä vain: 'Tosi nastaa.' Muutin pois kotoa seitsemäntoista-vuotiaana ja sain luvan asua yksin, eikä kenelläkään ollut siihen nokan koputtamista. Olin aina tiennyt meneväni töihin, en aikonut sietää miestä vain vuokranmaksun takia. Avasin pankkitilin omalla nimelläni ajattelematta, että vasta minun sukupolveni naisilla oli siihen oikeus ilman isän tai aviomiehen suostumusta. Aloin masturboida melko myöhään, mutta masturbointi-termin tunsin kyllä, koska olin törmännyt siihen kirjoissa, joissa sanottiin hyvin selväsanaisesti: en ole epäsosiaalinen hirviö siksi että hyväilen itseäni. Sitä paitsi oli oma asiani mitä tein tussullani. Olen rakastellut satojen miesten kanssa ja silti välttänyt raskaudet. Olen kuitenkin aina tiennyt, mistä abortin tarvittaessa saa ilman lupia, joutumatta hengenvaaraan.[29]

Minua on kehotettu päättämään kirjani manifestiin, kirjoittamaan sukupolveni feministisen ohjelman. En tee sitä. Ajattelen, ettei vielä ole aika. Poliittiset ohjelmat eivät nimittäin synnytä liikkeitä, vaan kasvavat niistä. Ennen vaatimuslistoja tarvitaan jaettu kokemus epätyydyttävästä asian laidasta, tahto tilanteen muuttamiseen sekä näistä seuraavia intohimoisia keskusteluja. Olen yrittänyt antaa tähän prosessiin joitakin aineksia, jopa joitakin varovaisia ehdotuksia ohjelmakohdiksi – niiden käyttökelpoisuuden punnitseminen jää kuitenkin toisten tehtäväksi.

Jokainen syntyy tiettyyn historialliseen hetkeen ja asemaan ja voi vain rajallisesti tavoittaa kanssaihmistensä todellisuuden – sitä rajallisemmin, mitä erilaisemmista lähtökohdista toinen maailmaa tarkastelee. Vahingolliseksi tämä erilaisuus muodostuu vasta silloin, kun se on myös eriarvoisuutta ja ihmisiä lakkaa kiinnostamasta, millä tavoin he ovat tästä kaikesta vastuussa. Kun äitiemme feminismistä tuli poliittisesti korrektia, se pääsi pyykkituvasta kahvittelemaan

vallan pehmeille sohville. Sukupuolten välinen tasa-arvo nähdään nykyään kysymyksenä, joka voidaan erottaa muista riiston mekanismeista ja jonka ajamiseksi on mahdollista liittoutua sellaisten tahojen kanssa, joille esimerkiksi kapitalismi ei ole ongelma.

Vasemmistolaisen seksiradikaalin näkökulmasta ilmiö on kummallinen osoitus tasa-arvokäsitteen merkityksen unohtumisesta: Mitä minua hyödyttää laskea, montako naista taloudelliseen tai poliittiseen eliittiin kuuluu? Eikö tasa-arvon ideana ollut, ettei eliittejä tunnusteta lainkaan? Luokka, seksuaalinen suuntautuminen ja etninen tausta vaikuttavat kaikki siihen, miten sukupuolittunut valta tuhoaa ja/tai emansipoi. Siten myös feministisen analyysin ja kamppailujen tulee kytkeytyä muihin yhteiskunnallisiin liikkeisiin, joissa vaaditaan ihmisten vapautta ja tasa-arvoa.

Länsimaisen naisen feminismi on osannut mainiosti tuoda esiin ne kohdat, joissa sukupuolihierarkia alistaa häntä itseään. Se sijaan se on ollut sokea niille riiston muodoille, jossa rikas valkoinen nainen seisoo hyväksikäyttäjänä rikkaan valkoisen miehen rinnalla. Väkivallalla on monta muotoa. On tärkeää vastustaa raiskauksia, seksuaalista häirintää ja lähisuhdeväkivaltaa. Samalla on kuitenkin muistettava, että väkivaltaa on myös valtion ja markkinoiden kautta tapahtuva alistaminen. Paperittomien siirtolaisten ratsiat, köyhyys, työoikeuksien rikkominen, silmänsä sulkevat viranomaiset ja seksuaalisuuden kontrolli ovat väkivaltaa silloinkin, kun sitä kainosti nimitetään joksikin muuksi.

Uskon, että meillä on käsissämme historiallinen mahdollisuus taistella sukupuolittuneita riiston mekanismeja vastaan. Siksi on jälleen aika pohtia, millaista maailmaa ja millaista feminismiä haluamme. Tämä on meidän elämämme, meidän seksuaalisuutemme, sen nautinto ja vaara.

Viitteet

1 Yksi selkeä poikkeus on: sukupuolten välinen palkkaero näyttää pysyneen suhteellisen muuttumattomana ja samalla säilynyt vuosikymmenestä toiseen tasa-arvokeskustelun ytimessä.

2 Keskittyminen naisten kohtaamaan problematiikkaan ei tarkoita, etten tiedostaisi myös miesten sukupuolittunutta riistoa. Se olkoon kuitenkin toisen kokoelman aihe. Valtavirtafeminismillä tarkoitan siis sitä ajattelutapaa, jota meillä yleisesti kutsutaan feminismiksi. Radikaalifeminismi on siinä sekoittunut perinteiseen tasa-arvofeminismiin, joka ajoi mm. yhtäläisiä oikeuksia koulutukseen ja poliittiseen vaikuttamiseen.

3 Leeds Revolutionary Feminist Groupin manifesti, 1981.

4 Haastatellut Jaana Rinne. Tulva on Suomen tunnetuin feministinen aikakauslehti.

5 Califia 1994, 11.

6 Despentes 2008, 51.

7 Keski-ikäisissä miehissä on paljon niitä, jotka röpeltävät naista liian kovakouraisesti, liian kärsimättömästi tai kokonaan väärästä paikkaa. Silloin mietin heidän vaimojaan, eivätkö he ole kehdanneet tai viitsineet opettaa?

8 Rikoslaissa raiskaus edellyttää sukupuoliyhteyttä, joka puolestaan määritellään ”sukupuolielimellä tapahtuvaksi tai sukupuolielimeen kohdistuvaksi seksuaaliseksi tunkeutumiseksi toisen kehoon”. Käytännössä rajaus tarkoittaa, että periaatteessa biologisen miehenkin voi raiskata, mutta biologinen nainen ei koskaan voi olla biologisen miehen raiskaaja.

9 Sitaatti on Saija Jokelan prostituutiota käsittelevän blogipäiväyksen (9.12.2008) otsikko. [http://saijajokela.blogit.uusisuomi.fi/2008/12/09/turpa-kiinni-kun-ma-autan-sua/]

10 Edes suurin piirtein uskottavia lukuja ihmiskaupan määrästä tai jakautumisesta eri talouden alojen välillä ei ole saatavilla. Eri toimijat käyttävät kukin niitä arvioita, jotka sopivat parhaiten kunkin poliittisiin intresseihin.

11 Tätä kirjoittaessani julkisuudessa toistuu yhä useammin, että kaupalliseen seksiin liittyvien ihmiskauppatapausten vähyys johtuu lain liian tiukoista kriteereistä, että meillä käsitellään paritusjuttuina sellaisiakin tapauksia, jotka muualla tulkittaisiin ihmiskaupaksi. Näin saattaa hyvin olla ja jos väite pitää paikkansa, on lakia ehkä syytä rukata. Samalla keskittyminen asioiden määrittelyyn kuitenkin peittää mukavasti sen ongelman, että mahdolliset ihmiskaupparikokset eivät tule viranomaisten tietoon. Ihmiskaupan uhrien löytäminen ei näytä onnistuvan kirjoituspöydän takaa, se edellyttäisi uusia menetelmiä ja käsityötä.

12 Englannin kielen virallisissa yhteyksissä maasta käännyttämistä tarkoittava sana *deportation* viittaa ranskaksi (déportation) pakkosiirtoon keskitysleirille, erityisesti natsien toisen maailmansodan aikaisiin toimiin. Yhteys ei ehkä ole pelkästään historiallinen sattuma. Länsimaiden ulkomaalaispolitiikka kiristyy koko ajan. Usein pakolaisstatuksen eväämistä seuraa hakijan karkottaminen jollekin noista valtavista pakolaisleireistä, joilla ruuan, koulutuksen, turvallisuuden ja ihmisoikeuksien puute on pikemmin sääntö kuin poikkeus.

13 Maahanmuuttajien erottelu ”työperäisiin” ja muihin vastaa kuitenkin huonosti ihmisten todellisuutta. Ensinnäkin siirtolaisuuteen on paljon muitakin syitä kuin kategorisoidut työ, avioliitto tai vaino lähtömaassa. Toiseksi, Suomessa työllistyneistä maahanmuuttajista merkittävä osa on tullut maahan muusta syystä. Kolmanneksi, siirtolaisille ulkomaalaislainsäädäntö näyttäytyy usein nippuna byrokraattisia keinoja ja niistä valitaan se, joka parhaiten palvelee maassa pysymistä – siten turvapaikan tarpeessa olevat voivat hankkia työluvan ja työtä etsivät tulla maahan turvapaikanhakijoina.

14 Duras 2006, 46–47.

15 On kuitenkin hyvä muistaa, että kyse on nimenomaan ideologisesta rakennelmasta: samaan aikaan kun seksiä pidetään hyvän elämän ehtona, esimerkiksi Osmo Kontulan tutkimuksen mukaan seksisuhteet näyttävät vähentyneen.

16 Lapsipornon vastaisia lakeja voidaan käyttää myös hyvin suoraan lasten seksuaalisuuden kontrolliin: Yhdysvalloissa on parhaillaan käynnissä useita oikeusjuttuja, joissa teini-ikäisiä tyttöjä syytetään alastonkuviensa lähettämisestä poikaystävilleen (lapsipornon tuotanto ja levitys) ja heidän poikaystäviään vastaavasti näiden vastaanotosta (lapsipornon hallussapito). Kyseessä on valtion vastaus kännyköiden myötä nuorten keskuudessa yleistyneelle sexting-kulttuurille.

17 Vapaaehtoisesta seksikäyttäytymisestä ei pääsääntöisesti ole erillistä syykoodia (esimerkiksi Helsingin sosiaaliviraston asiakastietojärjestelmästä löytyy vain kohdat ”Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö/insesti”; ”Lapsen muu seksuaalinen hyväksikäyttö” ja ”Nuoren raskaus/synnyttäminen”). Tampereella vastentahtoisista huostaanotoista päättävässä jaostossa huomasin kuitenkin, että tapauksia esittelevät virkamiehet vetosivat toistuvasti (naisten ja tyttöjen) seksikäyttäytymiseen perustellessaan esityksiään. Poikkeava tai liian varhainen seksuaalinen aktiivisuus voi oikeuttaa lapsen erottamisen vanhemmistaan ja ystävistään, jopa sijoittamisen eristykseen toiselle puolelle maata.

18 Levengood 2006, 79.

19 Joku on laskenut, että *Cosmopolitanin* suosittelemat kauneudenhoitorutiinit veisivät ikäiseltäni naiselta yhdeksän tuntia päivässä.

20 Joh. 8:7.

21 Magdalenan ohella tunnetuimpia oli Maria Egyptiläinen. Tämä Aleksandrian kuuluisin ilotyttö lähti pilanpäiten pyhiinvaellusmatkalle Jerusalemiin, näki ilmestyksessä Neitsyt Marian ja tämän ohjetta noudattaen katui syntejään erämaassa lähes viidenkymmenen vuoden ajan, kuolemaansa saakka.

22 Vielä nykyäänkin kaupallista seksiä kutsutaan ”itsensä myymiseksi”. Tosiasiassa suurin osa noitavainojen uhreista tuomittiin muilla perusteilla kuin syytettynä noitasapattiin osallistumisesta. Paljon tavallisempaa oli, että naapuria epäiltiin vahingonteosta taikakeinoin, viljan lakoon loitsumisesta tai katsomisesta pahalla silmällä. Oleellista kuitenkin on, että auktoriteettiasemassa oleva paavi julisti uskovansa noitasapattiin. Myytti sai keskeisen paikan kirkon sisäisessä hallinnossa ja suhtautumisessa naisiin.

23 Giacomo Casanovaa siteerannut Mäkelä 2007, 145.

24 Tässä 1960-luvun rauhanliikkeen slogan ”girls say yes to guys who say no” saa syvemmän seksologisen merkityksen.

25 Isopahkala 2004, 19.

26 Esimerkiksi ejakuloimiselle kumppanin kasvoille on vaikea keksiä mitään evoluutiobiologista perustetta ja itse asiassa keskeytettyä yhdyntää pidettiin pitkään vain pakollisena syntyvyyden säännöstelyn keinona. Sitten tulivat porno-elokuvat, jotka edellyttivät kuvattavissa olevaa orgasmia. Ihmiset katselivat pornoa, kiihottuivat siitä ja masturboivat sen äärellä ja vähitellen vihatusta coitus interruptuksesta tuli erityinen herkku. Siitä fantasioidaan ja sitä pidetään vaginaan laukeamista kiihottavampana. Alun perin puhtaasti kuvausteknisestä ratkaisusta on tullut kulttuurinen seksikäytäntö.

27 Jeffreys 1996, 366.

28 Tässä vertaan sukupolveni naisten elintasoa vastaavassa asemassa olevian naisten elintasoon 20–30 vuotta sitten. Verrattuna nyky-yhteiskunnan muihin ryhmiin ikäisteni naisten materiaalinen elintaso on tietenkin matala.

29 Despentes 2008, 16–17.

Kirjallisuus

Bell Diane & Klein Renate (eds.) (1996) *Radically Speaking. Feminism Reclaimed*. Zed Books, London.

Califia, Pat (1994) *Public Sex. The Culture of Radical Sex*. Cleis Press.

Chapkis Wendy (1997) *Live Sex Acts; Women Performing Erotic Labor*. Routledge, New York.

Despentes Virginie (2008) *King Kong –tyttö*. Like, Helsinki.

Duras Marguerite (2006) *Rakastaja*. Otava, Keuruu.

Echols, Alice (1983) The New Feminism of Yin and Yang. In Ann Snitov, Christine Stansell & Sharon Thompson (eds.) *Powers of Desire. The Politics of Sexuality*. Monthly Review Press, New York.

Foucault Michel (1998) *Seksuaalisuuden historia*. Gaudeamus, Helsinki.

Gardner Laurence (2005) *Maria Magdaleenan arvoitus*. Bazar, Helsinki.

Heinimäki Jaakko (2007) *Pyhät ystäväni*. Otava, Helsinki.

Härkönen Juho & Räsänen Pekka (2008) Liikalihavuus, työttömyys ja ansiotaso. *Työelämän tutkimus* 1/2008.

Isopahkala Marjo & Terho Mika (2004) *Intohimon hullu huhtikuu*. Sammakko, Turku.

Jeffreys, Sheila (1990) *Anticlimax; a Feminist perspective on the sexual revolution*. The Women's Press, London.

Jeffreys Sheila (1996) Return to Gender: Post-modernism and Lesbianandgay Theory. In Diane Bell & Renate Klein (eds.) *Radically Speaking. Feminism Reclaimed*. Zed Books, London.

Kamala Kempadoo & Jo Doezema (eds.) (1998) *Global Sex Workers. Rights, Resistance, and Redefinition*. Routledge, New York.

Laczko Frank & Gozdziak Elzbieta (eds.) (2005) *Data and Research on Human Trafficking: A Global Survey*. Offprint of the Special Issue of International Migration vol. 43 (1/2) 2005. International Organization for Migration. [http://www.nswp.org/pdf/IOM-GLOBALTRAFFICK.PDF]

Leeds Revolutionary Feminist Group (1981): Political Lesbianism: The Case against Heterosexuality. In *Love your Enemy*. Onlywomen Press, London.

Lehtinen Torsti (2004) *Saatana*. Kirjapaja, Helsinki.

Levengood Mark (2006) *Riemujen rikkaus ja surujen summa*. Schildts, Porvoo.

Mäkelä Hannu (2007) *Casanova eli Giacomo Casanovan tie naisten miehestä kirjailijaksi*. Tammi, Helsinki.

Nestle Joan (1987) *A Restricted Country. Essays & Short Stories*. Sheba Feminist Publishers, New York.

Nikunen Kaarina & Paasonen Susanna & Saarenmaa Laura (toim.) (2005) *Jokapäiväinen pornomme. Media, seksuaalisuus ja populaarikulttuuri*. Vastapaino, Tampere.

Pheterson, Gail (toim.) (1989) *A Vindication of the Rights of Whores*. The Seal Press, Washington.

Pheterson, Gail (1996) *The Prostitution Prism*. Amsterdam University Press, Amsterdam.

Qualls-Corbett Nancy (1982) *The Sacred Prostitute. Eternal Aspect of the Feminine*. Inner City Books, Toronto.

Rikollisuustilanne 2006 (2007) *Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 229, Helsinki. [http://www.optula.om.fi/40495.htm]

Rinne Jaana (2008) Telaketjufeministi. *City Tampere* 13/2008.

Roth, Venla (2007) Paritusta vai ihmiskauppaa? *Defensor legis* 3/2007.

Rubin, Gayle (1982) The Leather Menace: Comments on Politics and S/M. In Samois (eds.) *Coming to Power*. Alyson Publications, Boston.

Seidman, Steven (1992) *Embattled Eros. Sexual Politics and Ethics in Contemporary America*. Routledge, New York.

Sex and Tech. Results from a survey of teens and young adults. [http://www.thenationalcampaign.org/sextech/PDF/SexTech_Summary.pdf]

Sorfleet Andrew (ed.) (2005) *Sex Workers' Rights. Report of the European Conference on Sex Work, Human Rights, Labour and Migration, Brussels 2005.* International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe, Amsterdam.

Vance, Carole S. (ed.) (1989) *Pleasure and Danger: exploring female sexuality*. Pandora, London.

Östergren, Petra (2003) *Synden ideologiserad. Modern svensk prostitutionspolicy som identitets- och trygghetsskapare*. Magisteruppsats, Vårterminen. Socialantropologiska Institutionen, Stocholms Universitet.

Anna Kontula (s. 1977) on sosiologi Tampereen yliopistosta. Kontulan väitöskirja *Punainen eksodus* (Like 2008) käsitteli seksityötä Suomessa. Häneltä on ilmestynyt artikkeleita samasta aiheesta suomalaisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa sekä raportti prostituutiosta Suomessa. Väitöskirjan jälkeen Kontula on keskittynyt tutkimaan harmaata työtä rakennusalalla.

Tutkimustyön ohella Kontula on osallistunut politiikkaan, seksityöntekijöiden ihmisoikeusliikkeeseen, ay- ja kansalaisjärjestötoimintaan ja erilaiseen yhteiskunnalliseen ohjelmatyöhön. Hän oli mukana muun muassa Sitran Tulevaisuuden tekijät -ryhmässä sekä työministeriön asettaman ihmiskauppatyöryhmän toiminnassa ja seurantaraportin työstämisessä.

Anna Kontula on aktiivinen mielipidevaikuttaja, joka osallistuu mielellään julkiseen keskusteluun. Kirjoittamisen lisäksi hän on kiertänyt puhumassa ympäri Suomea ja Eurooppaa. Kontulan kiinnostuksen kohteita tutkijana, kirjoittajana ja yhteiskunnallisena keskustelijana ovat erityisesti feminismi, seksi, siirtolaispolitiikka, työelämän murros sekä vasemmiston ja ay-liikkeen tulevaisuus.

Kontula harrastaa kasvien ja kilpikonnan hoitamista, tanssimista ja lastenkulttuuria.

TÄSTÄ ÄITI VAROITTI

Anna Kontula

Seksi jakaa naisliikkeen rivejä.
Onko korkokenkä kauhea kahle vai ihana vapauttaja? Onko prostituoitu uhri, rikollinen vai sisko? **Anna Kontula** kartoittaa vaikeaa maastoa suomalaisten feministiäitien ja -tytärten välillä seksiradikaalin näkökulmasta.

Kolmekymppisten suomalaisnaisten tarinoissa koetaan seksuaalinen herääminen, järjetön rakkaus ja lievä raiskaus maailmassa, jossa feminismi näyttää voittaneen osan taisteluistaan ja unohtaneen toiset.

Miltä feminismin seuraava aalto näyttää?

LIKE
9 789520 102999
978-952-01-0299-9
www.intokustannus.fi
into pamfletti